

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Självvärdering

Lärosäte: Malmö universitet

Yrkesexamen: Grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem

Skriv en självvärdering för den utbildning som leder fram till den examen som ska utvärderas. Basera självvärderingen på de bedömningsgrunder som ingår inom följande bedömningsområden:

- förutsättningar
- utformning, genomförande och resultat
- studentperspektiv
- arbetsliv och samverkan

För vägledning i skrivandet av självvärderingen se: *Vägledning för utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå.*

- Självvärderingen indelas i enlighet med rubrikerna som anges nedan. Eventuella underrubriker kan lärosätet fritt besluta om.
- Lärosätet ombeds att göra en så reflekterande självvärdering som möjligt, identifiera styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra att hög kvalitet nås i utbildningen. Tyngdpunkten på självvärderingen ska ligga mer på värdering än på beskrivning. Lärosätet ombeds belysa med exempel.
- Redogör för utbildningen i sin helhet och relatera till utbildningsvetenskapliga kärnan, verksamhetsförlagd utbildning och ämnesstudier och ämnesdidaktik där det är relevant.
- Självvärderingen ska utgå från aktuella förhållanden för utbildningen.
- Självvärderingen ska inte överstiga 30 sidor exklusive bilaga.
- Självvärderingen ska kunna stå för sig själv, dvs. det ska inte inkluderas länkar. Om lärosätet anser att kursplaner/utbildningsplaner krävs för att styrka något kan dessa laddas upp i UKÄ Direkt.
- Som bilaga till självvärderingen ifylls lärartabellen.

Beskrivning

Redogör för utbildningens organisation, upplägg och inriktning på ett övergripande plan och motivera i relation till examensordningen samt beskriv relationen mellan den utbildningsvetenskapliga kärnan, den verksamhetsförlagda utbildningen, ämnesstudier och ämnesdidaktik. Redogör även för hur länge utbildningen har getts vid lärosätet.

Grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i fritidshem har funnits på Malmö högskola/Malmö universitet sedan 2011. Upplägget ser ut som följer:

Termin	1		2		3	4		5		6	
	F	F	F	U	Bd/ Id/ Mu	Bd/ Id/ Mu	U	U	F	F	F
Veckor VFU	1		4		4	4		4		4	

F = fördjupningsämne fritidspedagogik, U = utbildningsvetenskaplig kärna, Bd = bild, Id = idrott och hälsa, Mu = musik, VFU = verksamhetsförlagd utbildning

I överensstämmelse med examensordningen omfattar utbildningen 180 hp varav 30 hp VFU, 60 hp UVK, 30 hp valbart undervisningsämne och 60 hp fördjupningsämne (fritidspedagogik). Utbildningen innehåller kurser på avancerad nivå i fördjupningsämnet och VFU om sammanlagt 15 hp. Studenterna har möjlighet att göra en del av sin utbildning utomlands. Det kan röra sig om en hel termins studier, en VFU-kurs eller ett självständigt arbete. Det som studeras utomlands tillgodoräknas inom ramen för examen, och därför ska kurserna godkännas i förväg av en ämnesansvarig lärare.

Fördjupningsämnet fritidspedagogik omfattar sex kurser:

- Termin 1: *Barndom i förändring* (15 hp inklusive 4 hp UVK)
- Termin 1: *Kultur och kommunikation* (15 hp inklusive 3 hp UVK)
- Termin 2: *Lek och lärande i olika miljöer* (15 hp inklusive 4 hp UVK)
- Termin 5: *Fritidens frågor* (6 hp inklusive 2 hp UVK)
- Termin 6: *Examensarbete i fördjupningsämnet* (15 hp)
- Termin 6: *Digital kompetens och lärande i fritidshemmet* (9 hp inklusive 2 hp UVK)

Utbildningsvetenskaplig kärna ges som dels fyra kurser i programmet á 9 hp, dvs 36 hp totalt. Dels som integrerad UVK i fördjupningsämne (15 hp) och valbart undervisningsämne (9 hp), dvs 24 hp totalt. De fyra "renodlade" kurserna i utbildningsvetenskaplig kärna heter:

- Termin 2: *Pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering*
- Termin 4: *Skola, värdegrund och samhälle (Skolväsendets organisation och värdegrund från antagning 2017)*
- Termin 5: *Utveckling, lärande och specialpedagogik (Specialpedagogiska perspektiv på utveckling och lärande från antagning 2017)*
- Termin 5: *Forskning, utveckling och utvärdering (Vetenskap och beprövad erfarenhet från antagning 2017, och då flyttad till termin 6)*

För att uppnå fördjupad progression i UVK med koppling till ämne och ämnesdidaktik integreras UVK i fördjupningsämnet och det valbara undervisningsämnet. Detta upplägg motiveras av att didaktiska frågor, styrdokument och bedömning av elevers lärande och utveckling behöver förstås utifrån ett ämnesinnehåll.

Under år två i utbildningen fokuseras *det valbara undervisningsämnet* som studenten läser under termin 3 och 4. Studenten kan välja mellan *bild, musik* samt *idrott och hälsa*. Undervisningsämnet är uppdelat på två kurser, en grundläggande och en som fördjupar ämneskunskap och ämnesdidaktik i det valda undervisningsämnet. I den första kursen integreras utbildningsvetenskaplig kärna i form av bedömningsprocesser och betygsättning (9 hp) med fördjupade ämnes- och ämnesdidaktiska studier (15 hp) vilket medför att den första kursen totalt omfattar 24 hp.

Den verksamhetsförlagda utbildningen är fördelad på fem kurser som vardera omfattar fyra veckor varje termin med undantag från termin 1. Redan under den första terminen ingår dock en introduktionsperiod för att studenten ska få en inblick i yrket och möjlighet att överväga sitt yrkesval. Under de fem VFU-kurserna följs studenten av samma VFU-lärare från universitetet vilket skapar kontinuitet i utbildningen. VFU-läraren besöker studenten på VFU-platsen under varje kurs och genomför då också ett trepartssamtal, på ca en timme, med student och handledare.

Studenten är i huvudsak placerad på samma partnerskola för att få möjlighet att lära känna personal och elever på djupet. Handledaren från fritidshemmet följer studenten genom kurserna och under termin 3 samt 4 då studenten gör sin huvudsakliga praktik i det valbara undervisningsämnet, kopplas ytterligare en handledare in som är behörig i det aktuella ämnet om detta saknas hos den primära handledaren. Under de två sista kurserna (termin 5 och 6) är det fokus på att VFU:n ska utformas så likt en fritidslärartjänst som möjligt, det vill säga med fokus på det valbara undervisningsämnet på förmiddagen och fritidshemspedagogik på eftermiddagen. Givetvis med adekvat och nödvändig planerings- och reflektionstid.

Den verksamhetsförlagda utbildningen byggs i nära samarbete med skolor i regionen och regleras i avtal. Partnerskapet utgår från principen om ömsesidig kunskapsbildning och gemensam nytta och syftar till att studenten ska ha goda förutsättningar att utveckla en läraridentitet som kännetecknas av ämnes- och ämnesdidaktisk kunskap och kompetens tillsammans med ett demokratiskt ledarskap och en förmåga att bidra till skolutveckling.

I utbildningsplanen ingår två lokala mål utöver de nationella examensmålen. Den student som utbildar sig till lärare vid Malmö universitet ska *visa kunskap om och förmåga att beakta innebörden av interkulturalitet, medborgerlig bildning samt lärande för hållbar utveckling i pedagogisk yrkesverksamhet* samt *visa kunskap om och förmåga att beakta sambandet mellan det ämnesspecifika språket och barns och ungdomars kunskapsutveckling ur ett första- och andraspråksperspektiv* (målen examineras primärt i kurserna *Kultur och kommunikation* samt *Skola, värdegrund och samhälle*).

Sammanfattningsvis innebär utbildningens upplägg en grundläggande del under terminerna ett till tre och fördjupning under terminerna fyra till sex. Det första året ägnas huvudsakligen åt att lägga en stabil grund i fördjupningsämnet, då ämnesstudier och ämnesdidaktik med relevans för fritidshem integreras med varandra. Utbildningsvetenskaplig kärna introduceras till studenterna dels integrerat med ämnes- och ämnesdidaktiska studier, dels i form av den första renodlade UVK-kursen *Pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering*. Under år två är fokus på det valbara undervisningsämnet, dels som en

introduktion under termin 3, dels som en fördjupning under termin 4. Utbildningsvetenskaplig kärna återfinns som integrerad del om bedömning med koppling till det valbara undervisningsämnet och som renodlad kurs *Skola, värdegrund och samhälle*. Under det tredje och sista året fördjupas studierna i fördjupningsämne, verksamhetsförlagd utbildning och utbildningsvetenskaplig kärna. Ämnesinnehåll är specialpedagogik, digitalisering och projektarbete i fritidshem, forskning- och utvecklingsarbete samt självständigt arbete.

Förutsättningar

Personal

Bedömningsgrund:

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/konstnärliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Relatera till ifylld och bilagd lärartabell.

Inom programmet arbetar professionskompetenta och vetenskapligt kompetenta medarbetare vilket framgår av bifogad tabell. Utöver detta undervisar gästlärare med särskild spetskompetens eller erfarenhet inom digitala verktyg, juridik, offentlighet och sekretess, internationellt arbete, utomhuspedagogik, specialpedagogik och fritidshemmets historia. Handledare i VFU genomgår handledarutbildning om 7,5 hp i enlighet med avtal mellan lärosätet och skolor. För skolor som medverkar i försöksverksamheten med övningsskolor är utbildningen obligatorisk. Avtalet följs upp systematiskt med skolhuvudmän och förvaltningschefer.

Adjunkter har 10% avsatt tid för kompetensutveckling. Lektorer har 20% och professorer 30% tid avsatt för kompetensutveckling och forskning. Forskningstiden utökas för flertalet medarbetare i form av aktivitetsmedel för forskning, fakultetsanslag, skrivarveckor (årlig utlysning), meriteringssatsningar (årlig utlysning) och externa medel. Inom kompetensutveckling ryms bland annat högskolepedagogisk utbildning som organiseras av Centrum för akademiskt lärarskap vid Mau. Under vårterminen 2018 har det på institutionen Barn, unga, samhälle (BUS), där ansvaret för det fritidspedagogiska området finns, gjorts två specifika satsningar på kompetensutveckling för samtlig personal. Heldagsutbildningar har genomförts, dels inom grupprocess/gruppdynamik och kompetens att hantera och leda grupper så som barn, föräldrar och kollegor, dels genom en omfattande satsning på akademisk engelska. Utbildningen i akademisk engelska inom pedagogik sker löpande under sex månader med halvdagar varje månad med mellanliggande uppgifter samt en veckas intensivutbildning. Under höstterminen 2018 påbörjas den tredje riktade kompetensutvecklingssatsningen som är en utbildning för hela personalen vid institutionen i kvantitativ metod. Denna satsning är ett svar på en svaghet i kompetenssammansättningen, där en stor majoritet av forskande lärare arbetar med kvalitativt inriktad forskning. En ytterligare kompetensutvecklingssatsning har varit internationella samverkansprojekt 2017 och 2018 med bland annat lärarutbildning i till exempel Uganda och Bosnien där såväl lektorer som adjunkter deltar. Under 2018 har det utlysts särskilda medel som medarbetarna (adjunkter, lektorer, docenter och professorer) har kunnat söka för att bedriva projekt för att forskningsanknyta grundutbildningarna.

Därutöver sker särskilda satsningar på kompetensutveckling individuellt eller i grupp utifrån behov som definieras i verksamheten. Samtliga VFU-lärare har till exempel genomgått en utbildning om bedömningsprocessen i VFU under 2016 och 2017. En annan särskilt riktad kompetensutveckling har gjorts inom akademisk litteracitet (AL) i syfte att kunna stödja studenters utveckling av AL och upprätta

gynnsamma läromiljöer. Institutionen har utformat en sommarkurs för studenter i akademiskt skrivande som startar sommaren 2018.

Det centrala arbetslaget som har det övergripande ansvaret för programmet och som driver kurserna är ett ganska litet och sammanhållet arbetslag. Alla lärare arbetar såväl inom fördjupningsämnet som inom utbildningsvetenskaplig kärna och verksamhetsförlagd utbildning. Detta medför att lärarna har en god uppfattning om studentens väg genom utbildningen och hur de olika delarna, och kurserna, hänger samman i progression. De möter återkommande studenterna i kurserna under utbildningen vilket borgar för progression och att pedagogiskt fungerande relationer utvecklas mellan student och lärare. Samordnare är en lektor och utöver det arbetar tre disputerade medarbetare som kursansvariga, undervisande och handledande lärare. Utöver detta arbetar tre adjunkter med gedigen erfarenhet av arbete i fritidshem, och dessa har antingen magisterexamen eller ges möjligheter att kompetensutveckla sig mot en magister-/masterexamen. En av lektorerna har erhållit en post doc under 2018 för att utveckla och driva forskning kring digitalisering i fritidshem. De framträdande kompetenserna som finns i arbetslaget så som mångkulturalitet, inkludering, digitalisering, pedagogisk filosofi präglar kursutvecklingen och forskningsanknytningen inom inriktningen. Vid planerad rekrytering och tillsvidareanställning under 2018 (1 disputerad) beaktas/prioriteras kompetenser inom kvantitativ metod.

Kompetensutvecklingsbehov för såväl lärarnas individuella behov som för programmet identifieras och följs upp i medarbetarsamtal. Varje vecka samlas institutionens medarbetare för arbetsplatsträff, textseminarier, kursledarträffar (för att garantera samtal mellan kursledare och progression mellan kurser), kompetensutvecklingsdagar, forskningsseminarier där adjunkter/lektorer/docenter/professorer deltar men även diskussionsseminarier om aktuella utbildningsrelaterade frågor. Institutionen ansvarar för att säkerställa lärarnas individuella och sammantagna kompetens och samverkar inom grundlärarprogrammet för att följa upp och använda fakultetens lärarkompetens optimalt.

Lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs upp och återkopplas kontinuerligt med berörda intressenter i olika samarbetsorgan. Med fakultetens nya kvalitetssäkringssystem som implementeras HT 2018 kommer systematiken för att följa upp och säkerställa lärarkompetensen i programmet att förstärkas, inte minst genom en årlig strategisk uppföljning av lärarnas vetenskapliga, professionsrelevanta och högskolepedagogiska kompetens baserad på underlag från prefekter, programnämndsordförande, utbildningschef (VFU) och samordnare för UVK. En kompetensförsörjningsplan upprättas för programmet för att säkerställa en adekvat lärarkompetens med en ambition om en balanserad könsfördelning. Utifrån en analys av kompetensutvecklingsbehovet bestäms teman för kompetensutveckling vid fakultetens årliga obligatoriska gemensamma utbildningsdagar. Fram till HT18 bestäms innehållet i de obligatoriska kompetensutvecklingsdagarna av en strategisk ledningsgrupp.

Flera satsningar på en ökad och fördjupad kompetens görs under 2018 och 2019. Under perioden 2017-2019 har sex nya medarbetare rekryterats till gruppen. En tydlig satsning för institutionen har varit att anställa medarbetare med gedigen erfarenhet av arbete i fritidshem (antingen fritidspedagoger eller grundlärare med inriktning mot arbete i fritidshem) men även forskarutbildade medarbetare. Under vårterminen 2018 rekryteras (pågående process) en disputerad medarbetare med särskild kompetens inom kvantitativ metod vilket är värdefullt inom examensarbetskursen. Under 2018 rekryteras ytterligare en professor där kravprofilen i annonsen understryker kompetens inom bred pedagogik med fokus på kvantitativ metod. Inom institutionen har den fleråriga meriteringssatsningen på lektorer inneburit att ytterligare lektorer (pågående process) ansökt om att bli docenter. Målet är att samtliga adjunkter har eller

kommer avsluta magisterexamen under 2018-2019. Under 2019-2020 kommer sannolikt två lektorer inom gruppen att ansöka om att bli docenter.

Vår bedömning är att antalet lärare och deras sammantagna kompetens inom pedagogik, fritidshemsdidaktik, barn- och ungdomsvetenskap, barndomssociologi, skoljuridik, utbildningsfilosofi, utbildningshistoria, digitalisering, mångkulturalitet, genusvetenskap med mera är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll, genomförande och uppdrag. Flertalet medarbetare är forskarutbildade och med något undantag bedriver alla, såväl lektorer som adjunkter, forskningsprojekt eller projekt för att forskningsanknyta grundutbildningen.

Förutsättningar

Utbildningsmiljö

Bedömningsgrund:

Det finns en för utbildningen vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

En förutsättning för att studenterna ska kunna delta i en forskande kontext är att utbildningen bedrivs i en forskande miljö. På Malmö universitet finns alla nödvändiga kompetenser för grundlärautbildning med inriktning mot arbete i fritidshem samlad på en fakultet, Lärande och samhälle, som består av sex institutioner organiserade efter ämnesområden. Här finns en sammanhängande organisation, dels för administration av lärarutbildning, och dels för forskning och forskarutbildning inom utbildningsvetenskap samt idrottsvetenskap. Inom utbildningsvetenskap bedrivs forskning och utvecklingsarbeten inom tre delområden: utbildningssystemets organisation och professioner, ämnesinnehåll och ämnesdidaktik samt barns och ungdomars livsvillkor och identitetsskapande processer. Det finns följande forskarutbildningsämnen: Historia och historiedidaktik; Naturvetenskapernas och matematikens didaktik; Pedagogik; Svenska med didaktisk inriktning samt Idrottsvetenskap med inriktning samhällsvetenskap och humaniora.

På institutionen Barn, unga, samhälle (BUS) har fokus legat på grundutbildning (förskollärautbildning och grundlärautbildning med inriktning mot arbete i fritidshem). Under de senaste tre åren har ett tydligt arbete inletts mot att vidareutveckla institutionens forskningsverksamhet, inte minst som en del av Malmö högskolas omvandling till universitet. Ett viktigt inslag i denna utveckling är specificerade forskningsmiljöer (se nedan) vars syfte är att samordna institutionens forskningsverksamhet och att öka forskningsvolymen på sikt. För att säkra forskningsanknytningen av grundlärautbildning med inriktning mot arbete i fritidshem ska framtida finansiering och rekryteringar av forskande medarbetare ske i samklang med denna ambition. Under våren 2018 utlystes medel för projekt riktade mot att forskningsanknyta utbildningen. Samtliga medarbetare har haft möjlighet att söka dessa medel och samverkan mellan forskande personal och personal med professionsanknytning har uppmuntrats. Det centrala lärarlaget som arbetar i grundlärautbildning med inriktning mot arbete i fritidshem ansökte och beviljades den 18 maj medel för att förstärka forskningsanknytningen i utbildningen. De planerade aktiviteterna är två och de löper på såväl kort som lång sikt. Den ena handlar om kollektiv läsning och diskussion i lärarlaget och den andra är en gemensam antologi om fritidshem och fritidslärare.

Syftet med kollektiv läsning och diskussion är dels att erövra ett gemensamt kapital och en pedagogisk grund för arbetet, dels att förstärka det pedagogisk-teoretiska fundament som utbildningen vilar på. Ambitionen är att bygga upp en doxa i utbildningen som ska stärka studenternas pedagogiska bildningskapital. Idén är att motverka vindflöjelpedagogiken och att studenterna ska utveckla kritisk förmåga så att de i arbetslivet kan stå emot och utmana tillfälliga pedagogisk-politiska vindkast. Det gemensamma arbetet handlar om att bygga upp en doxa och diskutera vilka böcker och artiklar som ska ingå, samt var och hur de kan användas/bearbetas i utbildningen för att utveckla progression och säkra

uppnående av examensmål. Ett viktigt påpekande är att doxan inte är statisk och en gång för alla given, utan att den kommer att förändras över tid.

Syftet med en gemensam antologi är att vi ska bli tydligare med vad vi på Malmö universitet och institutionen BUS kan bidra med till det forskningsfält som handlar om fritidshemmets verksamhet och pedagogik. Antologin baseras på den forskning som bedrivs bland undervisande lärare och handlar om relationer mellan teori och praktik i fritidshem, politisk styrning av fritidshem, fackligt arbete och historisk förändring av professionen, fritidshemspedagogik, digitalisering i fritidshem samt arbetet med nyanlända och mångkulturalitet i fritidshem. Antologin ska användas i utbildningen för att förstärka och tydliggöra forskningsanknytningen, men ambitionen är även att förstärka forskningsidentiteten såväl internt bland studenter och lärare som externt i samverkan och byggnad av nätverk och deltagande på konferenser.

I nuläget kommer forskning och utvecklingsprojekt studenterna till del genom att de lärare som är knutna till programmet forskar, deltar i nationella och internationella forskningsnätverk och konferenser samt publicerar sin forskning inom områden av betydelse för utbildningen. Utbildningen leds av en samlad lärar-/forskargrupp vilket möjliggör en förankrad kvalitetsutveckling och en god utbildningsmiljö. Vid institutionen BUS finns två etablerade forskningsmiljöer, i vilka undervisande lärare på utbildningen ingår. Inom forskargruppen *Childhood and Education* (ChEd) bedrivs barndomssociologisk forskning med utgångspunkt i frågeställningar om relationer mellan barndom, utbildningsinstitutioner/praktiker och barns sociala, pedagogiska villkor. Vid institutionen finns också forskargruppen *Philosophical Studies of Education* (PSE) som bedriver forskning om utbildningens grundfrågor, etik, lärarrollen och lärares professionalisering samt relationen mellan utbildning och politik.

Exempel på pågående forskningsprojekt bland undervisande lärare i utbildningen är en studie som syftar till fördjupad förståelse för hur fritidspedagoger/fritidslärare förhåller sig till fritidshemmet som arena för att främja elevers digitala kompetens. Studien bygger på cirka 25 kvalitativa djupintervjuer med fritidspedagoger/fritidslärare i södra Sverige och genomförs under hösten 2018. Finansieringen är en post doc som sökts i konkurrens med forskare från hela lärosätet (ett tiotal projekt erhöll medel). En annan studie handlar om hur kulturell mångfald skrivs fram i styrdokument riktade mot fritidshemmet från 1970-talet och framåt. Forskningen fokuserar de diskurser om värderingar och tolerans som uttrycks i relation till aspekter av kultur. Medel har under våren 2018 sökts för att utveckla studien under 2019. Under våren 2018 har ett examensarbete skrivits inom ramen för studien och tanken är att två studenter, tillsammans med två forskande lärare, ska publicera en gemensam artikel under 2019, baserat på gemensamma forskningsresultat.

Den forskningsanknutna och professionsrelaterade utbildningsmiljön följs systematiskt upp i ett programråd som ansvarar för att programmet utvärderas och utvecklas i enlighet med kvalitetsarbetet vid Mau och inom fakulteten. I fakultetens forskningsråd diskuteras strategiska frågor avseende forskning och forskarutbildning samt forskningsanknytning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Rådet ska vidare garantera att studenter ingår i kompletta miljöer där forskning integreras med utbildning och att studenter vid samtliga utbildningsprogram har möjlighet att gå igenom utbildningssystemet från utbildning på grundnivå till forskarnivå. För studenter som genomgått grundutbildning erbjuder fakulteten sedan lång tid tillbaka kurser på avancerad nivå inom pedagogik. Dessa kurser går på halvfart/kvällstid och möjliggör meritering för forskarstudier inom exempelvis pedagogik. Under våren 2018 ansöker medarbetare på institutionen BUS om möjligheten att inrätta ett internationellt masterprogram i pedagogik med inriktning mot pedagogisk teori. Programmet vänder sig till bland andra färdigutbildade fritidspedagoger som önskar att vidareutveckla sina teoretiska kunskaper och färdigheter och samtidigt genomgå en forskningsförberedande utbildning. Inrättandet av ett masterprogram kommer att stärka möjligheterna att

ytterligare forskningsanknyta kurser inom programmet. Som ett led i omvandlingen av Malmö högskola till universitet har också en omfattande satsning på utökad forskarutbildning genomförts i och med inrättandet av den universitetsfinansierade forskarskolan *Lärande i mångkulturella samhällskontexter*. Forskarskolan involverar samtliga forskarutbildningsämnen inom området utbildningsvetenskap och idrottsvetenskap vid fakulteten och utgör en viktig resurs för utvecklingen av en aktiv forskarmiljö med relevans för stora delar av de lärarprogram som ges vid fakulteten. Medarbetare på BUS är handledare inom forskarskolan och en doktorand från forskarskolan är placerad på institutionen och ytterligare en kommer att antas med start hösten 2018.

Forskarutbildningarna kvalitetssäkras i fakultetens forskarutbildningsnämnd.

Vår bedömning är att studenter och lärare befinner sig i en utbildningsmiljö som både är forskningsanknuten och professionsinriktad och som utvecklas i samverkan med andra lärosäten och partners i regionen. Utbildningsmiljön är professionsinriktad genom VFU och medverkande lärares och forskares yrkesexamen eller forskning. Den professionsinriktade miljön förstärks vidare genom att lärare från partnerskolor deltar i moment i campusförlagda kurser, samt inom pågående forskningsprojekt. Studenterna erbjuds möjligheter att inom undervisning och egna projekt ta del av den forskning som pågår. I försöksverksamheten med övningskolor samarbetar vi också för att ge studenterna förutsättningar att kunna knyta sina självständiga arbeten till skolor och fritidshems aktuella utvecklingsarbeten. Ett krav för medverkan i försöksverksamheten är att skolor bjuder in studenter att delta i deras kvalitetsarbete, och i trepartssamtalet ansvarar VFU-läraren för att studenten successivt kan utveckla sin förmåga att ställa forskningsbara frågor utifrån sina erfarenheter från VFU. En majoritet av de campusförlagda kurserna innefattar fältstudier vid partnerförskolor med teoretisk bearbetning, vilket bidrar till förståelse av relationen mellan vetenskaplig forskning och beprövad erfarenhet.

Vi har sett ett behov av att förstärka studenternas förmåga att analysera undervisning på vetenskaplig grund, och därför har UVK-kurserna förändrats från antagning 2017. I kurserna tar studenterna del av videobaserade undervisningsmoment/*cases* som de analyserar i relation till kursens lärandemål tillsammans med lärare och kurskamrater. Videoinspelat *case* används också i examinationen. Vår bedömning är att det nya kursupplägget ska stärka studenternas kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrket samt deras förmåga att koppla samman teori och praktik.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

1. visa sådana kunskaper inom det fritidspedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Fördjupningsämnet fritidspedagogik omfattar sex kurser som alla behandlar specifika delar av det fritidspedagogiska området. De har olika fokus i innehåll men samtidigt finns det röda trådar som säkrar progression. Idén bakom utbildningens upplägg och innehåll är således att skapa balans mellan bredd och djup. Förändringar som skett sedan 2011 är att den första kursen har utvecklats från att fokusera barndom historiskt och nu, till att alltmer handla om professionens förändring över tid, kopplat till syn på barn och lärande. En annan utveckling och revidering är att utbildningens sista kurs förändrats från att enbart handla om projektarbete i fritidshem till att fokusera digitalisering i fritidshem. Detta är ett svar på att digitalisering identifierats som ett marginaliserat område i utbildningen.

I fördjupningsämnets första kurs läggs en grund till det fritidspedagogiska fältet, och dess avgränsningar och dilemman problematiseras. I kurserna som följer utvecklas olika trådar som startar i kurs ett. Examensmålet fördjupas i terminerna fyra till sex, då påbyggnad sker gällande områden som forskning, kvalitetsutveckling, värdegrundsarbete, estetiskt-praktiskt arbete, barn i behov av särskilt stöd samt digitalisering. I redogörelsen nedan hämtas exempel huvudsakligen från fördjupningsämnet.

I den första kursen fokuseras fritidshemmets utveckling och förändring över tid. Den professionella identiteten och uppdraget kopplas till detta. Den politiska och administrativa förändringen gällande tillhörighet från den socialpolitiska till den utbildningspolitiska arenan undersöks. Även den vetenskapliga tillhörigheten av fritidspedagogik diskuteras, och i kursen undersöks vilka relationer och spänningsfält det finns mellan socialpedagogik, utvecklingspsykologi, utbildningsvetenskap, pedagogik, barndomssociologi och pedagogisk filosofi. Kursens ena del handlar om fritidspedagogik, med förändrat uppdrag över tid, politisk och vetenskaplig tillhörighet samt roll och identitet. Den andra delen handlar om kunskap och förståelse om barndomar och barndomars olika villkor, samt villkorens betydelse för identitet, tillhörighet, lärande och utveckling.

I den andra kursen i fördjupningsämnet i termin 1 utvecklas och fördjupas diskussionen kring läraruppdraget, där syftet är att studenten ska tillägna sig en fördjupad förståelse för kulturella och kommunikativa processer och dessas betydelse för lärande och fritidshemmets verksamhet. Kulturbegreppet behandlas i såväl estetisk som antropologisk bemärkelse, där studenterna i den senare

betydelsen får stifta bekantskap med begreppet kulturanalys. Förståelse för fritidshemmets estetiska uppdrag fördjupas genom besök på kulturinstitutioner där studenterna intervjuar företrädare om deras syn på förhållandet barn/unga-kultur. Kommunikation är det andra centrala begreppet i kursen – här behandlas språkliga mönster i samhället relaterat till klass, genus, etnicitet, barns språkutveckling, kunskapsutveckling utifrån första-/andraspråk, *literacy* och retorik, intervjuteknik, kommunikativ kompetens ur ett yrkesperspektiv samt arbete med skönlitteratur i fritidshem. Kursen examineras genom en portfolio där studenten lämnar in texter varje vecka. Texterna utgörs av sammanfattningar av inlästa forskningsartiklar; kulturanalys; intervjupresentation; diskussion av fritidslärares kommunikativa kompetens; barnboksanalys och som slutuppgift en längre text om antingen barnböcker eller kommunikativ kompetens. Examinerande moment är också dramaövning i grupp. Krav för godkänt på kursen är att studenten i inlämnade texter resonerar kring språkliga och kulturella uttryck som är av relevans för fritidshemmets verksamhet och samhället i stort; att teoretiska begrepp används med begriplighet och att de förda resonemangen kopplas till barns liv och situation; att i en skönlitterär analys på ett begripligt och logiskt sätt visa hur text kan användas i fritidshemmets verksamhet för att utveckla barns språk- och kunskapsutveckling; att med relevans och teoretiska begrepp resonera kring fritidslärares kommunikativa kompetens i relation till olika grupper av vårdnadshavare; att redogöra för samband mellan elevers språkliga bakgrund och fritidshemmets ansvar samt potential att utveckla samt utmana elevers språkliga förståelse och begreppsbruk, plus att studenten i grupp planerar, genomför och utvärderar en valfri situation, i form av en dramatisering, som illustrerar kursens bärande begrepp kultur och kommunikation.

I fördjupningsämnets tredje kurs i termin 2 får studenten möjlighet att utveckla grundläggande kunskaper om barns lek och lärande i olika miljöer. Miljöns betydelse för barns subjektskapande och lärande tas upp, där utomhuspedagogiken har en central roll. Studenten ska kunna redogöra för olika teoretiska perspektiv som exempelvis historiska, pedagogiska samt lekens betydelse för barns fysiska, psykiska, sociala och emotionella utveckling. Kursen behandlar teorier om barns lärande, där begrepp som formellt och informellt lärande problematiseras. I kursen diskuterar studenterna undervisning ur ett genus- och likvärdighetsperspektiv samt hur undervisning kan bedrivas för att gynna och utveckla elevers motivation och förståelse. Med utgångspunkt i styrdokument behandlas planering av pedagogisk verksamhet som inbegriper bedömning av elevers lärande. Studenten planerar, dokumenterar och analyserar undervisningssituationer i utomhusmiljö inom ämnesområdena matematik och naturvetenskap. Kursen ställer krav på att studenten ska utveckla kunskap och handlingsberedskap för att kunna använda sig av såväl inomhus- som utomhusmiljön för att skapa en meningsfull fritid för barn på fritidshem.

Till viss del sammanfaller fritidspedagogiskt område med utbildningsvetenskaplig kärna. I det fritidspedagogiska arbetet är såväl värdegrundsarbete som sociala relationer och konflikthantering helt centralt. Alla kurser i utbildningsvetenskaplig kärna har relevans utifrån ett fritidspedagogiskt perspektiv, men exempel hämtas från den första kursen, *Pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering*. Lärandemål i kursen är att kunna identifiera och beskriva olika centrala begrepp och perspektiv inom pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering; att kunna redogöra för pedagogiska och kommunikationsteoretiska aspekter av betydelse för pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering; att kunna identifiera och kritiskt granska pedagogiskt ledarskap, konflikthantering och sociala relationer grundat på teoretiska antaganden; att kunna lyfta fram samband mellan kommunikation, pedagogiskt ledarskap och sociala relationer i undervisningssammanhang; att kunna analysera och problematisera undervisnings- eller pedagogiska situationer med grund i teoretiska perspektiv på pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering samt att kunna värdera pedagogiska verksamheter utifrån jämställdhets- och jämlikhetsaspekter. Studenterna analyserar

autentiska situationer från fritidshem (filmade med hjälp av Skolverket) för att knyta samman teori och praktik.

Examensmålet fördjupas i fördjupningsämnets fjärde kurs i termin 5. Studenten undersöker fritidspedagogiskt område genom att studera forsknings- och kunskapsöversikter som rör fältet. Kursen syftar till att utveckla studenternas förmåga att kritiskt kunna granska forskning med anknytning till fritidshem samt att kunna identifiera och problematisera frågor kopplade till den pedagogiska yrkesverksamheten och barns intressen. Studenten ska fördjupa sina insikter om hur forskning kan användas för verksamhetsutveckling. Studenten undersöker motsvarigheter till fritidshem internationellt, vilket redovisas på ett seminarium. Studenten väljer individuellt en egen fråga av relevans för fritidshemmets verksamhet och utformar en projektskiss. Krav för godkänt är en projektskiss med en intresseväckande och tydlig inledning till det valda forskningsområdet; adekvat motivering gällande val av forskningsområde; motivering av relevans (både forsknings- och yrkesmässigt) utifrån fritidshemmets verksamhet; presentation av relevanta frågeställningar som är möjliga att undersöka; logisk, tydlig och begriplig inventering av forskningsfält; redogörelse för internationella studier; logisk framställning som är språkligt och formaliomässigt korrekt med tydlig referensanvändning.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

- 2. visa kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen*

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Arbetet med vetenskaplig teori och vetenskapliga metoder pågår under hela utbildningen. Akademisk litteracitet (AL) och erövande av akademiskt kapital har identifierats som en svårighet för studenterna. Som åtgärd för att hantera detta har därför ett AL-spår utvecklats i termin 1. Genom föreläsningar och i workshops bearbetas vetenskapliga texter för att öka genreförståelse. Det läggs stor vikt vid den akademiska textens utformning gällande referenshantering, balans och nyansering. Krav på studenten är att kunna hantera formalia på ett korrekt sätt. I termin 1 arbetar studenterna också med olika former av intervjuer, exempelvis livsberättelser, för att bekanta sig med forskningsmetoder och insamling av empiri. En svaghet har varit, och är fortfarande, att kvalitativa metoder/tekniker överväger medan kvantitativa forskningstekniker marginaliseras. Som ett led i hanteringen av denna svaghet pågår rekrytering av en disputerad och en professor med kvantitativ inriktning, och under hösten 2018 genomförs en satsning på kompetensutveckling för alla medarbetare i kvantitativ metod. Även den reviderade fjärde UVK-kursen *Vetenskap och beprövad* (från antagning 2017) har förändrats utifrån denna identifierade brist och innehåller såväl läraktiviteter som examinerande moment gällande kvantitativa tekniker för insamling av empiri. Efter revidering läggs också större vikt vid vetenskapsteori och teoretisk begreppsförståelse och begreppsanvändning. Vi har haft, och har fortfarande, problem med att tydligt definiera och avgränsa vetenskapsteori med relevans för och koppling till fritidshemmets verksamhet. Vetenskapsteorin har uppfattats som luddig och flummig av studenterna. Under kommande läsår initieras därför ett arbete i lärolaget för att råda bot på detta. Gemensam läsning och diskussion av vetenskapsteoretiska texter i lärolaget som en del av en kollektiv kompetensutveckling, har som ambition att tydliggöra det vetenskapsteoretiska innehållet i utbildningen generellt och i specifika kurser, så att de vetenskapsteoretiska delarna ska bli tydligare för såväl lärare som studenter.

I det följande presenteras några exempel från termin 1 då grunden för säkring av examensmålet läggs. Exempel på hur examensmålet fördjupas hämtas från termin 5 och 6, genom kurserna *Fritidens frågor, Forskning, utveckling och utvärdering* (UVK 4) och kursen *Examensarbete i fördjupningsämnet*.

I utbildningens inledande kurs i fördjupningsämnet arbetar studenterna med lärandeteori (till exempel behaviorism, pragmatism, kognitivism och sociokulturalism). Det läggs en vetenskaplig grund i form av begreppsförståelse med relevans för fritidshemmets verksamhet i synnerhet och syn på kunskap och lärande i allmänhet. I kursen introduceras begrepp som är centrala för hela utbildningen.

Begreppsapparaten innehåller bland annat formellt och informellt lärande, fostran/bildning/utbildning, utveckling/omsorg, barnperspektiv/barns perspektiv, kategorisering/identitet. Den vetenskapliga metod som används i kurs 1 för att samla empiriskt material och utveckla förståelse för kursens teorier och begrepp är den djupgående intervjuformen *livsberättelse*. Verksamma fritidspedagoger/fritidslärare intervjuas vilket utgör introduktion till såväl förståelse av yrkesroll, professionell identitet och uppdraget, som till vetenskaplig/teoretisk förståelse av kunskaps- och barnsyn. Intervjun är ett tillfälle att samla in och analysera en mindre mängd empiri. Momentet utgör även en grund för att diskutera och få syn på relationer mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

I den andra kursen i fördjupningsämnet är teorier om kommunikation och pedagogisk retorik grunden för den ena delen av kursen. Den andra delen problematiserar kulturbegreppet och dess olika betydelse, till exempel i estetisk respektive antropologisk mening. Studenten kopplar samman teori och praktik genom att undersöka teoretiska begrepp och diskutera deras bäring för verksamheten i fritidshemmet. Vetenskapliga tekniker som utforskas är intervjuer av företrädare för olika barnkulturinstitutioner, kulturanalys för att få syn på vardagliga beteenden, relationer och normer samt analys av barnbok utifrån kursens begrepp och didaktisk användning i fritidshem.

Examensmålet fördjupas under det sista året. I kursen *Fritidens frågor* avgränsar och formulerar studenten egna forskningsfrågor. Tidigare examensarbeten granskas och diskuteras. Forskningsöversikter läses för att mejsla fram hur fritidshemmet har beforskats och vilka luckor som kan finnas. I de tidigare examensarbeten som granskas undersöks tekniker, såväl kvalitativa som kvantitativa, som använts för insamling av empiri. Forskningsfrågorna ska motiveras utifrån såväl yrkes- som forskningsrelevans vilket föranleder resonemang om relation mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. En projektskiss avslutar kursen. Denna innehåller presentation och motivering av forskningsämne, syfte, frågeställningar och en forskningsinventering med nyckelreferenser och internationella utblickar.

Den fjärde kursen i utbildningsvetenskaplig kärna, *Forskning, utveckling och utvärdering (Vetenskap och beprövad erfarenhet* efter revidering) är en central kurs i relation till examensmålet. Det första målet i kursplanen anger att studenten "ska kunna redogöra för och problematisera vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet". I den aktuella kursplanen finns därutöver följande lärandemål kopplade till studentens utvecklande av kunskaper om vetenskapsteori och forskningsmetodik:

- utifrån en utbildningsvetenskaplig avhandling kunna redogöra för och problematisera forskningsprocessens alla delar,
- kunna formulera ett forskningsbart syfte samt frågeställningar och i relation till dessa diskutera olika metoder,
- kunna sammanställa, motivera och analysera, för de valda frågorna, relevant forskning.

I kursen vidareutvecklar studenten sitt vetenskapliga, kritiska förhållningssätt och fördjupar sin kompetens gällande forskningsmetodik och vetenskapligt arbete. Studenten deltar i seminarier kring vetenskapliga texter såsom avhandlingar och utvecklar därmed förståelse för forskningsprocessen och insikt om sambandet mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Examinationen består av att studenten i ett seminarium och utifrån ett skriftligt underlag analyserar, problematiserar och kritiskt reflekterar kring forskningsprocessens olika delar samt i en text formulerar syfte och frågeställningar, redogör för tidigare forskning och teori inom ett valt område från det utbildningsvetenskapliga fältet samt diskuterar metoder. Vidare diskuterar studenten vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet utifrån material från den verksamhetsförlagda delen av utbildningen.

För godkänt resultat gäller följande: Materialet med koppling till den verksamhetsförlagda utbildningen motiveras och diskuteras i förhållande till lärandemålen; diskussionen relateras till vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet; avhandling presenteras och diskuteras utifrån forskningsprocessens olika delar; styrkor och svagheter analyseras; syfte och frågeställningar är forskningsbara samt diskuteras i relation till lämpliga metoder och till tidigare forskning samt teori av relevans; inlämnade texter refererar till tidigare forskning och teori, har god struktur, språkbehandling och referenshantering.

I kursen *Examensarbete i fördjupningsämnet* provas slutligen studentens vetenskapliga och metodologiska medvetenhet. I det följande redogörs för kursens lärandemål och tillhörande bedömningskriterier:

- Lärandemål 1: *Kunna formulera en vetenskaplig problemställning med relevans för yrket.*

Det framgår vilket problem som står i centrum av arbetet. Syftet är tydligt och realistiskt. Frågeställningarna är undersökningsbara. Det valda problemet är relevant för yrket och ämnesområdet.

- Lärandemål 2: *Kunna redogöra för och relatera arbetet till forskning inom valt problemområde.*

För problemställningen relevant forskning presenteras. Kopplingar görs till internationell forskning. Kopplingar mellan tidigare forskning och examensarbetet görs.

- Lärandemål 3: *Kunna beskriva och motivera utifrån vald problemställning lämpligt teoretiskt och metodiskt angreppssätt med redovisade forskningsetiska överväganden.*

Arbetet innehåller ett sett till problemställning adekvat teoretisk angreppssätt. Centrala begrepp definieras. Val av metod beskrivs och motiveras utifrån problemställningen. Undersökningens genomförande beskrivs. Forskningsetiska överväganden kring såväl planering som utförande av undersökningen presenteras.

- Lärandemål 4: *Kunna analysera, tolka och diskutera insamlat material samt tydliggöra resultatets betydelse för professionen.*

Materialet analyseras med hjälp av adekvata redskap. Materialet tolkas och diskuteras i förhållande till tidigare forskning på området. Det framgår hur studien bidrar till yrkesverksamheten. Frågeställningarna besvaras.

- Lärandemål 5: *Kunna presentera sitt arbete i en vetenskaplig text som är väl disponerad, samt formellt och språkligt korrekt.*

Strukturen är logisk såväl avseende arbetet som helhet som kopplingar mellan dess olika delar. Arbetet kännetecknas av formellt korrekt och tydlig språkbehandling. Arbetet kännetecknas av korrekt formaliahantering enligt givna anvisningar.

- Lärandemål 6: *Kunna kommunicera och försvara sitt arbete samt opponera på ett annat arbete.*

Arbetet försvaras med sakliga och relevanta argument. Ett annat examensarbete granskas på ett kritiskt och konstruktivt sätt.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

3. *visa förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet*

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Examensmålet, introduceras, fördjupas och examineras på olika sätt i utbildningen. Graden av självständighet och systematik ökar efterhand. Det är framförallt i den sista kursen i utbildningsvetenskaplig kärna, i det självständiga arbetet, i den sista verksamhetsförlagda utbildningen som är på avancerad nivå samt i utbildningens avslutande kurs om digitalt lärande/projekt i fritidshem (också på avancerad nivå) som progressionen har nått så långt att examensmålet kan säkerställas och prövas fullt ut. Det finns och har funnits svagheter i utbildningen när det gäller att säkerställa målet för samtliga studenter. Revideringar som skett för att öka måluppfyllelsen har varit att under den första terminen tydligare arbeta med samt ställa krav på akademisk textkompetens och forskningsförankring. Forskningstexter seminariebehandlas med krav på förberedelse bland studenterna. Obligatoriska textinlämningar och respons har införts för att möjliggöra en ökad akademisk litteracitet och forskningsförståelse. Det pågående revideringsarbetet gällande kurserna i utbildningsvetenskaplig kärna är också ett led i att öka måluppfyllelsen. Även det arbete som initieras under hösten 2018 med gemensam läsning i arbetslaget har som mål att bidra till en tydligare definition av fältet och en medvetenhet om andra discipliners influenser och bidrag, såväl för lärare som för studenter. Nedan beskrivs målrelaterat innehåll överskådligt i fördjupningsämnet, i UVK-kursen *Forskning, utveckling och utvärdering*, och redogörelsen avslutas med ett exempel från den sista VFU-kursen på avancerad nivå.

Den första kursen i fördjupningsämnet fokuserar relationer mellan forskning och professionsutveckling samt historisk förståelse och förändring över tid. Studenten skriver en reflekterande text om de egna erfarenheterna och föreställningarna om fritidshem och fritidshemmens verksamhet. Under en vecka i kursen är studenten på sin partnerskola för att lära känna yrket. Studenten genomför en intervju i form av en livsberättelse som tar fasta på handledarens erfarenheter av yrket. De egna erfarenheterna jämförs med VFU-handledarens och med andra studenters. I den andra kursen handlar det om erfarenheter kring kultur. En företrädare från en barnkulturinstitution intervjuas för att fånga erfarenheter utifrån arbete med barn och kultur. Idén är att i utbildningen lägga en grund för framtida samarbeten och projekt som kan utveckla fritidshemmens verksamhet. I den tredje kursen kopplar studenten erfarenheter av och kunskaper om lek teori, lekdidaktik och lekmetodik till olika pedagogiska miljöer genom att själva prova på och planera/genomföra lekmetodik och utomhuspedagogiska aktiviteter.

Examensmålet fördjupas i kursen *Fritidens frågor* som tar sin utgångspunkt i forskningsöversikter och kopplar dessa till systematiskt kvalitetsarbete och utvecklingsarbete i verksamheten. Ett av kursens lärandemål är att studenten ska kunna redogöra för och diskutera aktuell forskning, kvalitets- och utvärderingsarbete samt centrala kunskapsområden inom det fritidspedagogiska området. Ett annat mål i kursen är att studenten ska kunna utforma en projektskiss samt kritiskt och konstruktivt kunna granska medstudenters projektskisser. Målen examineras genom en individuell projektskiss och en skriftlig kamratrespons som ska vara formativ och framåtsyftande. Projektskissen innehåller nedslag i forskning kopplad till den eller de forskningsfrågor som projektet tar sin utgångspunkt i. På detta sätt möts erfarenheter från forskning, från fältet (genom studentens motivering gällande yrkesrelevans), från studentens egna erfarenheter och från andras erfarenheter genom kamratrespons.

Kurserna i utbildningsvetenskaplig kärna är relevanta i relation till examensmålet och i dessa sker fördjupning utifrån det första årets introduktion. Exempel på relevanta lärandemål återfinns i kursen *Forskning, utveckling och utvärdering* som efter revidering heter *Vetenskap och beprövad erfarenhet* där reviderade mål är dels att studenten ska kunna lokalisera, presentera och värdera tidigare forskning i relation till egna forskningsfrågor av relevans för professionen, dels att studenten ska kunna redogöra för och försvara metodval i relation till egna forskningsfrågor av relevans för professionen (för utförligare beskrivning av kursen *Forskning, utveckling och utvärdering* hänvisas till redogörelsen under föregående examensmål). I kursen *Examensarbete i fördjupningsämnet* prövas studentens förmåga att kunna systematisera och kritiskt reflektera kring forskning och egen empiri på ett analytiskt och självständigt sätt. Det läggs stor vikt vid professionsrelevans och det krävs att arbetet ska bidra till kunskapsutveckling inom yrkesverksamheten och inom forskningsområdet fritidspedagogik (se utförligare redogörelse under examensmål 2 ovan).

I kursen *Digital kompetens och lärande i fritidshemmet* som avslutar utbildningen utformar studenten ett utvecklingsprojekt. Detta utvecklingsprojekt utformas och förfinas baserat på (a) systematisk reflektion kring egna erfarenheter från VFU-kurserna om behov i verksamheten och barns intressen (b) en utvärdering som lyfter fram elevers perspektiv på projektet, och (c) forskning och andra lärares beprövade erfarenhet som framkommer i kurslitteraturen. Projektet ska ha en uttalad utvecklingspotential för yrkesverksamheten.

I den verksamhetsförlagda utbildningen ges studenten möjlighet att direkt påverka och utveckla yrkesverksamheten. I den sista VFU-kursen (kurs V) ställs krav på att studenten "med utgångspunkt i forskning och erfarenhetsbaserad kunskap ska kunna kritiskt värderande reflektera över sitt läraruppdrag samt kunna formulera tydliga slutsatser för den egna professionsutvecklingen". Studenten examineras på lärandemålet genom en inledande text som tar fasta på egna utvecklingsområden och mål för kursen; en pedagogisk planering (inför VFU-lärares besök); en välplanerad och väl genomförd lektion/pedagogisk aktivitet (under VFU-lärares besök), ett uppföljande trepartssamtal som studenten ansvarar för att leda och en väl förberedd presentation samt diskussion med medstudenter under avslutande/examinerande seminarium och slutligen en utvecklad text med pedagogisk avsiktsförklaring och tillbakablick över den egna professionella utvecklingen. I alla moment ställs krav på teoretisk förankring och relevanta referenser till forskningsartiklar och forskningslitteratur.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

4. *visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det fritidspedagogiska området och inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt*

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Fördjupningen av och fokus på *tillämpningen* av didaktik, ämnesdidaktik och metodik ligger till stor del i VFU-kurserna men det finns även kopplingar in i den campusförlagda utbildningen. Nedan beskrivs fördjupningsämnets tre första kurser kortfattat i relation till examensmålet, för att därefter ge mer utvecklade exempel och visa på fördjupning av examensmålet i den verksamhetsförlagda utbildningen och i den avslutande kursen i fördjupningsämnet, *Digital kompetens och lärande i fritidshemmet*.

I den första kursen i fördjupningsämnet läggs grunden till en didaktisk förståelse genom att studenten studerar de didaktiska och metodiska frågor som bland annat behandlar planering, läroplanskoppling, stoffurval, tid, miljö, elevgrupp (individuellt och kollektivt), syfte, mål, återkoppling och utvärdering. I den fördjupade intervju som studenten gör med sin VFU-handledare fokuseras erfarenheter av och reflektioner kring didaktiska val, den didaktiska processen, koppling till styrdokument, pedagogiska planeringar och vad ämnesdidaktik kan vara i relation till fritidshemmets verksamhet. Frågor som är centrala i kursen och som lägger en grund för tillämpning av didaktisk kunskap och förståelse är hur verksamheten kan organiseras så att det kompensatoriska uppdraget uppfylls och vilket ansvar fritidshem har gällande barns hälsofostran och förståelse av hållbar utveckling. I kursen leder verksamma pedagoger från fritidshem workshops och seminarier. Även en dramapedagog arbetar med studenterna i workshops kring dessa centrala frågor. I fördjupningsämnets andra kurs finns ytterligare exempel på didaktiska och metodiska moment. Dramapedagogiken från föregående kurs fördjupas och utvecklas utifrån frågor som rör arbetet med barns kulturella förståelse och kommunikativa utveckling. Andra didaktiska frågor som behandlas i kursen är hur fritidshemmets samarbete med kulturinstitutioner kan se ut, och hur skönlitteratur kan användas i verksamheten för att stimulera barns läslust och språkliga utveckling. I fördjupningsämnets tredje kurs, *Lek och lärande i olika miljöer*, är utgångspunkten lektidaktik och lekmetodik. Leken är central i fritidspedagogikens ämnesdidaktik. Även ämnesdidaktik och metodik inom matematik och naturvetenskap är viktiga delar i kursen och då kopplat till en annan central del av fritidspedagogiken, utomhuspedagogik. Med utgångspunkt i styrdokument planerar, genomför, dokumenterar och utvärderar studenten undervisningssituationer i utomhusmiljö inom ämnesområdena matematik och naturvetenskap. Studenten

utbyter erfarenheter med andra studenter genom kritisk respons. Det övergripande syftet med övningarna och erfarenhetsutbytena är att kunna skapa en meningsfull fritid för elever.

Den primära fördjupningen av examensmålet finns i den verksamhetsförlagda utbildningen och i den kurs i fördjupningsämnet om digitalisering som avslutar utbildningen. Exempel på studentens måluppfyllelse i den verksamhetsförlagda utbildningen är hämtade från två av utbildningens fem kurser. Syftet är att åskådliggöra progression och därmed ökad kravnivå i utbildningen genom exempel från kurs tre på grundnivå i termin 4 och kurs fem på avancerad nivå i termin 6. Redovisningen baseras på de lärandemål i kurserna som uttrycker förmåga att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik. Studenten ska *kunna planera, och leda undervisning utifrån verksamhetens mål och med ett relevant ämneskunnande samt med beaktande av elevers intressen, förmågor och behov* (VFU-kurs III) samt *med utgångspunkt i goda ämneskunskaper och teoretiskt förankrade didaktiska överväganden självständigt kunna organisera och genomföra undervisning på ett dialogiskt och empatiskt sätt med elevers olika intressen, förmågor och behov i fokus* (VFU-kurs V, avancerad nivå).

I bedömningen av studenten använder VFU-läraren de kvalitetsnivåer som finns beskrivna i skriften *På väg mot läraryrket* och preciserar kursens lärandemål avseende utvecklingsområdet ämneskunnande och ämnesdidaktisk kompetens. Kvalitetsnivåerna som uttrycks i såväl text som matris är kriterier som VFU-läraren har som utgångspunkt för sin bedömning. Varje VFU-kurs utformas individuellt för att anpassas till den enskilda studentens professionsutveckling.Handledaren tar ansvar för att – i samråd med VFU-läraren – lägga upp kursen utifrån studentens starka och svaga sidor i relation till kursens lärandemål och utifrån den bedömning av studenten som gjorts i tidigare kurs.

I VFU-kurs III krävs att studenten använder olika sätt att engagera eleverna kring ett innehåll genom att operationalisera sina ämnes- och ämnesdidaktiska kunskaper och annan relevant lärandeteori. Under kursens gång prövar studenten medvetet varierande arbetsätt och metodik för att främja elevernas språkliga och kognitiva utveckling, och utvärderar arbetssätten i dialog med handledaren. I samtal med handledaren och i trepartssamtalet krävs att studentens teoretiska förhållningssätt är uttalat. Det åvilar VFU-läraren att följa upp och stödja studenten att utveckla sina insikter om lärandeteoriers relevans för den egna undervisningen. Trepartssamtalet är således både en läraktivitet och en avstämning av var studenten befinner sig i sin professionsutveckling. I trepartssamtalet ska studenten motivera sitt undervisningsupplägg och sin metodik utifrån en medvetenhet om ämnesdidaktiska teorier och begrepp. Hen beskriver hur undervisningen är upplagd för elever med särskilda behov eller elever som lär på annat modersmål än sitt förstaspråk i de fall det finns sådana elever i den aktuella undervisningsgruppen.

För godkänd prestation krävs att studenten kopplar sin undervisning till elevernas tidigare kunskaper och erfarenheter. Detta visar studenten genom att ta reda på vilken förståelse som finns i elevgruppen och genom att planera och genomföra sin undervisning utifrån denna kunskap. Studenten visar självständighet i tillämpningen av arbetsformer och undervisningsmetoder vilka är anpassade för den specifika elevgruppen. Det innefattar att uppvisa en beredskap för eventuella hinder för lärandet i elevgruppen och en flexibilitet i undervisningssituationer när så krävs. För godkänd prestation krävs vidare att studenten tillämpar de utvärderings- och bedömningskriterier som gäller för de ämnen som hen undervisar i samt gör relevanta tolkningar av styrdokumentens mål och adekvata kopplingar till den egna undervisningen. Ett annat krav är att studenten formulerar och kommunicerar mål och bedömningskriterier utifrån styrdokumentet så att elever förstår (bedömning kopplar framförallt till det valbara undervisningsämnet).

I det avslutande examinerande seminariet krävs att studentens analys av egen och andras dokumenterade undervisning är vetenskapligt underbyggd. På den här nivån måste studenten resonera med kritisk distans och med stöd i den teori som hen hittills tillägnat sig i den campusförlagda utbildningen. Det ingår i examinationen att dra slutsatser för att kunna vidareutveckla sin didaktiska och metodiska kompetens i nästkommande VFU-kurs.

I den femte och sista VFU-kursen i utbildningen krävs att studentens undervisning har elevers olika sätt att lära i fokus, att hen uppvisar en bred repertoar av undervisningsmetoder och arbetsformer samt använder dessa varierat och flexibelt för att möta elevernas olika förutsättningar och behov. För godkänd prestation krävs att studenten utvecklar flerstämmiga läromiljöer vilket bland annat handlar om att studenten ser och bekräftar varje elev, leder resonerande samtal i lyhört samspel med eleverna samt behärskar och använder olika kommunikativa färdigheter och bedömningspraktiker. Handledaren ger fortsatt stöd och formativ bedömning, men på den här nivån ställs det höga krav på att studenten självständigt och medvetet utvecklar sin empatiska förmåga och ämnes- och ämnesdidaktiska kunskap och kompetens utifrån elevernas behov. I trepartssamtalet tar studenten ett stort ansvar för att samtalet utgår från egna frågeställningar och problematiseringar om undervisning. I det avslutande examinerade seminariet krävs att studenten uppvisar god förmåga att föra ett konstruktivt samtal baserat på egna och andras dokumenterade erfarenheter. För godkänd prestation krävs vidare att studenten initierar olika didaktiska och ämnesdidaktiska perspektiv och för nyanserade resonemang med stöd i adekvat lärandeteori.

I fördjupningsämnets sista kurs *Digital kompetens och lärande i fritidshemmet* lär sig studenten hur hen kan arbeta med digitala medier i fritidshemmet och stärka barns digitala kompetens utifrån ett fritidshemsdidaktiskt perspektiv. Studenten tränar även på att utforma och genomföra projekt som ett led i fritidshemmets kvalitetsarbete och studenten får inblick i aktuell forskning – såväl nationell som internationell – om fritidshemmet och digital kompetens. Kursen examineras genom ett grupparbete där studenterna utformar ett projekt som syftar till att främja barns digitala kompetens vilket presenteras muntligt vid ett examinerande seminarium, samt genom ett individuellt paper där studenten reflekterar över sitt projekt. Krav för godkänt på den muntliga presentationen är att: (1) Tydligt utforma och genomföra ett projekt som syftar till att främja elevers digitala kompetens inom ramen för fritidshemmet. (2) Tydligt argumentera för projektidén med stöd i kurslitteratur och styrdokument, i relation till begreppet *digital kompetens*. (3) Tydligt beskriva hur projektet genomfördes. (4) Diskutera feedback från eleverna och hur projektet skulle kunna utvecklas utifrån detta. Krav för godkänt på det skriftligt papert är: (1) Tydlig argumentation för projektet utifrån de didaktiska frågorna vad, hur, varför och vem. Redogörelse för begreppet *digital kompetens*, och tydliggörande av vilka aspekter av digital kompetens som projektet är tänkt att främja. (2) Reflektion över *egen* digital kompetens i relation till projektidén. (3) Diskussion och problematisering, med stöd i relevant teori, av hur projekt kan utformas och realiseras med utgångspunkt i *barns perspektiv* och *intressen*. Reflektion över hur projektet inkluderar både pojkar och flickor. (4) Diskussion av hur projekt kan *dokumenteras, bedömas* och *utvärderas*, ur ett fritidshemperspektiv.

Utformningen av kursen är ett direkt svar på en upplevd brist i utbildningen där digitalisering var marginaliserat och inte systematiskt bearbetat. Kursen med nuvarande inriktning ges för första gången vårterminen 2018.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

5. *visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling*

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Examensmålet examineras såväl i fördjupningsämne som i utbildningsvetenskaplig kärna och verksamhetsförlagd utbildning. Utvärderingsarbete i allmänhet och kopplat till fritidshem i synnerhet, har sedan starten 2011 identifierats som otillräckligt i utbildningen. Kurser har haft inslag med Skolinspektionens rapporter och de forskningsöversikter samt kvalitetsrapporter som finns rörande fritidshem och det fritidspedagogiska fältet. Delar av detta har examinerats men det har saknats en fördjupning och systematik. Detta har åtgärdats genom en revidering av kursen *Fritidens frågor* (från antagning 2017). Även de utbildningsvetenskapliga kurserna har reviderats, och ett resultat av arbetet är att kursstrukturen har förändrats. För att uppnå fördjupning av examensmålet har kursen som behandlar specialpedagogik senarelagts i utbildningen för att kunna bygga vidare på studentens gjorda erfarenheter under flera VFU-kurser (från antagning 2016).

Examensmålet utgör en central grund för den verksamhetsförlagda utbildningen. Det är huvudsakligen där som studenten får möjlighet att i praktiken planera, utveckla, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning. Det är också i VFU som individuella elevers behov, intressen och möjligheter blir synliga samt möjliga att fullt ut beakta. Det finns emellertid även tillfällen att pröva detta examensmål i de campusförlagda kurserna. Nedan redovisas detta med exempel från kursen *Lek och lärande i olika miljöer*, samt från UVK-kursen *Utveckling, lärande och specialpedagogik*. Redovisningen avslutas med exempel från den verksamhetsförlagda utbildningen.

I kursen, *Lek och lärande i olika miljöer*, examineras studenten på examensmålet. Primärt två lärandemål kopplar till examensmålet. Dels ska studenten kunna omvandla och konkretisera styrdokument till en pedagogisk planering som inbegriper bedömning av elevers lärande, samt genom film/foto, dokumentera laborativ och kreativ utomhusundervisning inom ämnesområdena matematik och naturvetenskap, dels ska studenten kunna värdera och kritiskt granska en undervisningssituation i relation till styrdokument och elevers förutsättningar och behov. Målen examineras genom att studenten, dels i grupp planerar och genomför en undervisningssituation, vilken presenteras genom en digital produktion, dels individuellt gör en skriftlig analys av den genomförda undervisningen. Krav för godkänt är att studenten värderar och kritiskt granskar gjorda didaktiska och metodiska överväganden inom ämnesområdena matematik och naturvetenskap samt ställningstaganden i relation till fritidshemmets/skolans styrdokument (Lgr11 och Allmänna råd); beaktar och analyserar utomhusundervisning ur genus- och likvärdighetsperspektiv; diskuterar formellt och informellt lärande och problematiserar dessas betydelse för hur

undervisning/pedagogisk verksamhet kan bedrivas för att gynna och utveckla motivation och förståelse; samt att texten ska uppvisa god struktur, språkbehandling och referenshantering.

Examensmålet fördjupas under terminerna 4-6, och den del av examensmålet som behandlas inom UVK-kurserna handlar främst om att utvärdera och utveckla lärandesituationer för varje elevs lärande och utveckling. I UVK-kursen *Utveckling, lärande och specialpedagogik (Specialpedagogiska perspektiv på lärande från antagning 2017)* är särskilt fokus på elever i behov av särskilt stöd. I kursen utvecklar studenten grundläggande kunskaper om utveckling, lärande och specialpedagogik i relation till sin kommande yrkesverksamhet. Dessutom utvecklar studenten sin insikt om samspelet mellan lärandepraktiker, lärares förhållningssätt och individens utveckling och lärande.

Följande lärandemål syftar till att utveckla studentens förmåga att stimulera varje elevs utveckling och lärande: (1) problematisera och exemplifiera tänkbara konsekvenser utifrån medvetna val av praktisk-pedagogiska förhållningssätt med stöd i olika lärande- och utvecklingsteorier samt hur dessa kan utgöra utgångspunkter för att skapa lärandesituationer som gynnar alla elever, (2) redogöra för hur läs- och skrivsvårigheter och matematiksvårigheter kan uppkomma och gestalta sig för elever som har svenska som sitt första eller andra språk samt ge exempel på hur utvecklande läromiljöer kan utformas för elever med särskilt stöd och (3) utforma en pedagogisk utredning där denna relateras till individ-, grupp- och skolnivå samt argumentera för betydelsen av samverkan med elever, vårdnadshavare och elevhälsan.

Examinationen sker dels genom att studenten redovisar en pedagogisk utredning med analys som presenteras i seminarium, dels genom en individuell text. För betyget godkänd krävs följande: I diskussion och analys av pedagogisk utredning formuleras argument för samverkan mellan olika parter; adekvata teoretiska begrepp används i reflektion över förhållningssätt och dessas betydelse för elevers lärande och utveckling samt för det kommande läraruppdraget; kopplingen till styrdokument är tydlig och adekvat; analysen ska inbegripa olika perspektiv på lärande utifrån lärande- och utvecklingsteorier såsom sociokulturell och kognitiv teori samt exempel på hur utvecklande läromiljöer kan utformas för elever i behov av särskilt stöd; den reflekterande texten utmärks av god disposition, korrekt språkbruk samt korrekt referenshantering.

Examensmålet fördjupas ytterligare i de tre sista VFU-kurserna (kurs III till V). Redovisningen av VFU sker med relevanta lärandemål i kurserna III och V, följt av en redogörelse av den tredje VFU-kursen.

Den del av examensmålet som avser studentens förmåga att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling exemplifieras under examensmål fyra tillsammans med att studentens didaktiska och metodiska kompetens beskrivs. Även studentens förmåga att planera och genomföra undervisning exemplifieras under detta examensmål. Här fokuseras studentens förmåga att självständigt och tillsammans med andra utvärdera och utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet. Relevanta lärandemål i kurserna som uttrycker analys- och reflektionsförmåga och kommunikativt och demokratiskt ledarskap är följande: Studenterna ska *kunna reflektera över sin lärarroll med tydlig och relevant koppling till de teoretiska studierna samt formulera slutsatser för den egna professionsutvecklingen (VFU-kurs III), kunna kommunicera och samverka med elever och vuxna på ett tydligt, lyhört och ansvarsfullt sätt i enlighet med skolans uppdrag (VFU-kurs III), med utgångspunkt i forskning och erfarenhetsbaserad kunskap kunna kritiskt värderande reflektera över sitt uppdrag samt kunna formulera tydliga slutsatser för den egna professionsutvecklingen (VFU-kurs V) samt på ett ansvarsfullt och empatiskt sätt kunna samverka med skolans aktörer kring verksamhetens mål och utformning (VFU-kurs V)*. I bedömningen av studenten använder VFU-läraren de kvalitetsnivåer som finns beskrivna i *På väg mot läraryrket* avseende utvecklingsområdena analys- och reflektionsförmåga samt kommunikativt och demokratiskt ledarskap.

I VFU-kurs III krävs att studenten agerar på ett sådant sätt att förmågan till utvärdering och utveckling visas såväl i självständig handling som i samtal om den egna undervisningen. Genom kursens gång arbetar studenten medvetet med att använda ett professionellt språk i samtal med handledaren och andra lärare om elevers lärande och utveckling. Det åvilar handledaren att uppmuntra studenten att delta i arbetslagets samtal och i det utvecklingsarbete som bedrivs på skolan, och det är studentens ansvar att ta tillvara de möjligheter som står till buds för att tillägna sig kunskap om verksamhetens olika delar. För godkänd prestation måste studenten själv ta initiativ till samtal om pedagogisk verksamhet med skolans personal och också ta del av olika former av samverkan med vårdnadshavare som pågår under kursens gång. För godkänd prestation ska studenten också kunna hantera oförutsägbara situationer i den egna undervisningen och pröva alternativa tillvägagångssätt. Förmågan att självständigt ompröva gjorda erfarenheter utifrån olika synvinklar och med elevernas behov i fokus ska således finnas på den här nivån. Studentens undervisning präglas av lyhördhet för yttranden och stämningar i elevgruppen och en förmåga att ta hänsyn till dessa i det fortsatta arbetet. Ett sätt för studenten att visa lyhördhet för elever är att ge utrymme för deras frågor och att utveckla sin undervisning med stöd i deras utvärderingar.

I trepartssamtalet ska studenten använda andras beprövade erfarenhet för att formulera slutsatser för hur den egna undervisningen ska kunna utvecklas. Studenten sätter den egna undervisningen i relation till teoretiska perspektiv och styrdokument samt granskar kritiskt alternativa tillvägagångssätt för sin fortsatta undervisning. I det avslutande examinerande seminariet krävs att studenten i dialog med sina kurskamrater förklarar och motiverar sin undervisning med kritisk distans samt formulerar slutsatser för fortsatt utveckling av den egna undervisningen. På den här nivån använder studenten ett professionellt språk i ett samtal som syftar till utvärdering och utveckling av egen och andras undervisning.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

Mål

- 6. visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling*

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Förmågan i det pedagogiska arbetet utvecklas, prövas och examineras framförallt i VFU-kurserna men förmågan att göra vetenskapliga, samhällliga och etiska bedömningar, utvecklas och prövas även inom ramen för kurserna i fördjupningsämnet och utbildningsvetenskaplig kärna. Vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter tar stort utrymme i utbildningen men hållbar utveckling behöver stärkas. Därför har lärandemålen i fördjupningsämnets kurs 3 om utomhuspedagogik och naturvetenskap skärpts i relation till hållbarhet. Ett lärandemål har omformulerats för att fokusera kunskap och insikter gällande samband mellan människors beteende/samhällets organisering och effekter gällande biologisk mångfald och globala miljöförändringar. Analys av hela utbildningen utifrån behandling av hållbarhet är påbörjad avseende lärandemål, kursinnehåll, litteratur och examinationer. Begreppet hållbarhet ska synliggöras i kursplaner och med progression. Det ska tydliggöras hur de olika dimensionerna av hållbarhet (ekonomisk, social och ekologisk) förhåller sig till varandra (från antagning 2018).

Nedan presenteras kursinnehåll i fördjupningsämnet med relevans för examensmålet. Hur målet fördjupas beskrivs med utgångspunkt från UVK-kursen *Skola, värdegrund och samhälle* samt från den verksamhetsförlagda utbildningen där examensmålet operationaliseras.

Examensmålet introduceras i fördjupningsämnets kurs 1 som tar fasta på barnkonventionen och arbete med barns grundläggande rättigheter (till exempel rätt till vila, lek, fritid och rekreation). Fritidshemmets påverkansmöjlighet och påverkansuppdrag i form av social fostran, hälsofostran och fostran för en hållbar utveckling presenteras, diskuteras och problematiseras. Fritidshemmets centrala tradition av holism, att se barns hela liv och hela skoldag, fokuseras. Även omsorgsetik, inkluderingspedagogik, barnperspektiv och barns perspektiv är centrala delar. Det didaktiska arbetet med att utveckla positiva och starka självbilder, samt att motverka diskriminering och rasism är exempel på kursmoment av relevans sett ur såväl etiska som samhällligt hållbara aspekter.

Kurs två fördjupar frågor om klass-, etnicitets- och könstillhörighet i progression från kurs ett. Segregation, integration och skolans differentiering är centrala inslag. Kulturell tillhörighet och kategorisering är nyckelbegrepp. Kommunikation, språkutvecklande pedagogiskt arbete och relationer mellan första- och andraspråklig förståelse är bärande element. Exempel på lärandemål är att studenten ska kunna problematisera språkliga och kulturella mönster i samhälle och skola utifrån olika perspektiv, exempelvis

klass, genus och etnicitet, i relation till hur verksamheten kan organiseras så att varje barns/elevs utveckling främjas. För godkänt resultat krävs vidare att studenten ska kunna redogöra för sambandet mellan det ämnesspecifika språket och elevers kunskapsutveckling ur ett första- respektive andraspråksperspektiv samt exemplifiera hur undervisning kan organiseras för att främja elevernas lärande. På så sätt är samhällets differentiering grundläggande för kursen. Etiska och moraliska diskussioner kring kategorisering, polarisering, diskriminering och rasism är röda trådar under den första terminen.

Kurs tre handlar om barns rätt till lek och meningsfull fritid. Lärandemålen tar fasta på att studenten ska kunna redogöra för lekens betydelse för barns fysiska, psykiska, sociala och emotionella utveckling, kunna bedriva genomtänkt undervisning som gynnar barns lärande, utveckling, motivation och förståelse samt kunna beskriva och diskutera hur undervisning/pedagogisk verksamhet har betydelse för jämställdhet och likvärdighet. I kursen fokuseras utomhuspedagogik och naturvetenskap vilka har en tydlig koppling till vetenskapliga, samhällrelaterade och etiska frågor om ekologisk hållbarhet. I kursen görs studiebesök på Sea-u som är ett marint kunskapscenter som vänder sig till den uppväxande generationen för att utbilda om ekologisk hållbarhet i relation till det marina livet och marin mångfald. Samband mellan människans handlingar/praktiker och havens tillstånd fokuseras.

Kurs fyra i fördjupningsämnet behandlar forskningsetiska frågor. Utifrån publicerade examensarbeten diskuteras etiska frågor, konsekvenser och individskydd. Förmågan att beakta och resonera kring forskningsetik examineras emellertid inte i kursen, utan i den påföljande kursen, UVK-kurs 4, *Forskning, utveckling och utvärdering* samt i den därpå följande kursen *Examensarbete i fördjupningsämnet* (se beskrivning under mål 2 ovan).

I den sista kursen, *Digital kompetens och lärande i fritidshemmet*, reflekterar studenterna över vad det innebär att ta sin utgångspunkt i barns perspektiv när man som lärare utformar undervisning i fritidshemmet. Att kunna lyssna lyhört på barns perspektiv och intressen har en etisk dimension som knyter an till barnkonventionen grundprincip om att alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad. I kursen reflekterar studenterna över hur man kan utforma utvecklingsprojekt som stärker barns förmåga att kommunicera på ett ansvarsfullt och säkert sätt i sociala medier. På detta sätt utvecklar studenten sin förmåga att genomföra projekt i fritidshemmet som bidrar till social hållbarhet. En viktig fråga för blivande lärare i ett digitaliserat samhälle är hur vi förhåller oss ansvarsfullt mot varandra i digitala miljöer, vilket exempelvis involverar frågor om näthat, mobbing online och spridande av falska nyheter.

Studentens förmåga att göra bedömningar utifrån vetenskapliga, samhällrelaterade och etiska aspekter examineras i samtliga UVK-kurser. Här redovisas exempel från kursen, *Skola, värdegrund och samhälle*. Kursen inbegriper läroplansteori, lokala, nationella och internationella perspektiv på skolans verksamhet och värdegrund. Frågor om demokrati och makt belyses utifrån vetenskapliga, samhällrelaterade och etiska aspekter. En del av detta innehåll motsvaras av följande lärandemål: (1) analysera skolans uppdrag, styrning och organisation med fokus på fritidshem i ett lokalt, nationellt och internationellt perspektiv samt med ett historiskt perspektiv, (2) kritiskt granska läroplaners konstruktioner samt hur olika ideologier och vetenskapliga synsätt kommer till uttryck i dessa samt i partnerskolans dokument, (3) analysera skolans värdegrund i relation till de grundläggande demokratiska och mänskliga rättigheterna samt till maktordningar såsom genus, klass och etnicitet. Ett annat lärandemål fokuserar på barnkonventionen: (4) kunna formulera en avgränsad och för kursen central fråga samt söka, sammanställa och förhålla sig kritiskt till relevanta källor för att belysa frågan ur olika perspektiv, eftersom frågan ska formuleras med barnkonventionen som utgångspunkt.

Utifrån studier av skolans och fritidshemmets uppdrag, innehåll och organisation problematiserar studenten ett etiskt dilemma i ett grupparbete. Dilemmat presenteras genom en film som diskuteras under ett seminarium. Grupparbetet följs av en individuell, skriftlig analys som enligt instruktionen "fokuserar på frågor om utmaningar och dilemman vad gäller skolans värdegrund och hur dessa dilemman kan ta sig uttryck". För godkänt resultat krävs att sambandet mellan skolans uppdrag, styrning och organisation på lokal, nationell och internationell nivå tydliggörs och diskuteras utförligt och nyanserat; att sambandet mellan skolans värdegrund och grundläggande demokratiska och mänskliga rättigheter samt till maktordningar såsom genus, klass och etnicitet diskuteras med stöd av teorier; att slutsatserna är nyanserade och välgrundade.

Redovisningen av VFU sker på samma sätt som för föregående examensmål det vill säga med relevanta lärandemål i tredje och femte kursen följt av en redogörelse av VFU-kurs III. Uppfyllelse av detta examensmål exemplifieras även i redovisningen av examensmål 4 och 5 särskilt avseende studentens förmåga att göra bedömningar utifrån vetenskapliga värderingar. Här fokuseras studentens förmåga att göra relevanta samhälleliga och etiska bedömningar som visar sig i handling i undervisning och ledarskap. Följande lärandemål i kurserna som uttrycker kommunikativt och demokratiskt ledarskap är: *Studenten ska kunna kommunicera med elever och vuxna på ett tydligt, lyhört och ansvarsfullt sätt i enlighet med skolans uppdrag* (VFU-kurs III) samt *på ett ansvarsfullt och empatiskt sätt kunna kommunicera med elever och vuxna samt kunna samverka med skolans aktörer kring verksamhetens mål och utformning* (VFU-kurs V). Exemplet nedan belyser studentens förmåga att verka i skolan på ett ansvarsfullt och empatiskt sätt i enlighet med skolans uppdrag och värdegrund. Denna förmåga förutsätter att studenten gör bedömningar av såväl egna som andras samhälleliga och etiska värderingar.

I VFU-kurs III krävs att studenten har god insikt i styrdokumentens värderingar och resonerar om hur dessa kommer till uttryck i den egna undervisningen. I samtal med handledaren resonerar studenten om elevernas förutsättningar och behov och genomför sin undervisning med hänsyn till deras olika förmågor, intressen och behov. I kontakten med eleverna är studenten inkännande och inger förtroende. För godkänd prestation krävs också att studenten hanterar konkurrerande värderingar bland eleverna och uppmärksammar och visar handlingskraft i konfliktsituationer, att studenten diskuterar metoder, förhållningssätt och strategier mot mobbning, samt att studenten hanterar eventuella kränkningar i den fysiska och digitala läromiljön och arbetar förebyggande genom att diskutera värdegrundsfrågor med eleverna på ett sätt som bidrar till att de ges förutsättningar att utveckla empati och social kompetens.

Studenten arbetar medvetet med att bemöta elever olika för att uppnå likvärdighet. Detta visar studenten genom att se och bekräfta varje individ. På den här nivån är studenten tydlig med att de valda arbetsformerna är avsedda att bidra till lärande i en trygg och tillåtande läromiljö. Ett annat sätt att visa prov på demokratiskt och empatiskt ledarskap är att eleverna får reellt inflytande över frågor som rör undervisningens/verksamhetens innehåll och arbetssätt. Genom kursens gång tar studenten initiativ till att diskutera värdegrundsfrågor, etiska förhållningssätt och värderingar med handledaren och i lärolaget. I trepartssamtalet visar studenten insikt i hur de personliga värderingarna kommer till uttryck i den egna undervisningen och det egna ledarskapet. Hen redogör för sina val av stoff och arbetssätt med tydlig koppling till värdegrundsfrågor och etiska överväganden. Studenten gör en skattning av sin förmåga att utöva ett dialogiskt och ansvarsfullt ledarskap utifrån hur eleverna förstår och förhåller sig till studenten själv och till den egna undervisningen. I det avslutande examinerande seminariet krävs att studenten kan redogöra för hur personliga värderingar, värdegrundsfrågor och etiska överväganden präglar den egna

undervisningen och det egna ledarskapet samt hur kunskap om interkulturell pedagogik och värdegrundsfrågor hittills kommit till uttryck i undervisningen.

Utformning, genomförande och resultat

Jämställdhet

Bedömningsgrund:

Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Redogör också för hur det säkerställs att studenterna uppnår examensordningens mål när det gäller jämställdhet.

visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Jämställdhetsintegreringen av utbildningen sker på många olika nivåer och rör sig från det mest konkreta till det teoretiska och organisatoriska. Jämställdhetsfrågor är en väl integrerad del av utbildningen genom att det finns kursmål som svarar mot jämställdhetsperspektivet i programmets kurser där examensmålet om jämställdhet och jämlikhet examineras samt utvärderas. Frågor om maktordningar, könsstereotyper och genus behandlas i fördjupningsämnet, i det valbara undervisningsämnet samt i UVK-kurserna och inom VFU:n. I UVK-kurs ett är ett lärandemål att studenten ska kunna värdera pedagogiska verksamheter utifrån jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv. I UVK-kurs två diskuteras i seminarier och föreläsningar hur stereotypa föreställningar om kön och könsnormer kan återskapas och påverka undervisning.

I fördjupningsämnet examineras examensmålet i den första, andra, tredje och sista kursen. En del studenter arbetar dessutom med målet i kurserna *Fritidens frågor* och *Examensarbete i fördjupningsämnet* beroende på vilka frågor de väljer att undersöka. I termin 1 är genusteori och jämställdhetsarbete en röd tråd. I kurs 3 om lek och lärande diskuteras flickors och pojkars lek samt könsöverskridande och normutmanande arbetssätt. Ett av kursens lärandemål är att kunna beskriva och diskutera hur undervisning/pedagogisk verksamhet i en undervisningsgrupp kan organiseras ur ett genus- och likvärdighetsperspektiv så att varje barns/elevs lärande och utveckling främjas i fritidshemmet. I den sista kursen om digital kompetens och lärande i fritidshem reflekterar studenterna över hur utvecklingsprojekt utformas med utgångspunkt i barns intressen, och i relation till detta reflekterar studenterna kring hur projektet inkluderar både flickor och pojkar i undervisningen.

Könsfördelningen mellan män och kvinnor i studentgruppen är relativt jämn. Andelen män har varierat sedan 2011 mellan 37-47%, med ett snitt på 42%. Vi strävar även efter en jämn könsfördelning i lärarlaget. För närvarande råder en övervikt av kvinnor, men vid lika meriter bland sökande beaktas tillhörighet av underrepresenterat kön.

Det är vår bedömning att det finns en hög grad av medvetenhet om jämställdhetsfrågor hos lärare och studenter. Det finns även en ambition att säkra en balans mellan manliga och kvinnliga författare, föreläsare samt representanter för utbildningen vid mässor och arbetsmarknadsdagar. I enlighet med fakultetens anvisningar för kursplaner ska en balans mellan kvinnliga och manliga författare eftersträvas, och förnamn ska skrivas ut. Utbildningsnämndens utskott för granskning av kursplaner ställer frågor till ansvarig för kursplanen när det finns en obalans mellan män och kvinnor i litteraturlistan.

Vår bedömning är att jämställdhetsarbetet i utbildningen bäst sker genom att kurserna behandlar jämställdhetsfrågor så att studenten därmed successivt utvecklar sin förmåga att använda genusperspektiv som analysverktyg i arbetet med såväl elevens lärande och utveckling som i grupprocesser med barn och vuxna, i kvalitetsarbete i skola samt i den egna utbildningen. Även i den obligatoriska handledarutbildningen (VFU) om 7,5 hp behandlas frågor om makt och kön.

Viss uppföljning av studenters uppfattning om jämställdhet i utbildningen möjliggörs genom att kurs- och programutvärderingar inkluderar frågor om bemötande, samt att studenter genom sina representanter ges utrymme att lyfta de frågor som är av vikt för dem. Studentkåren har till exempel aktivt drivit frågor om jämställdhetsintegrering, normkritik och likabehandling.

Det har hittills inte funnits någon utvecklad systematik för att följa upp jämställdhetsfrågor med relevans för utbildningen, men fakultetens nya kvalitetssäkringssystem innebär en systematik att undersöka, analysera, åtgärda och följa upp risken för diskriminering och hinder för lika rättigheter och möjligheter utifrån diskrimineringsgrunderna där kön är en. En arbetsgrupp med representation från studentkåren, har tagit fram en handlingsplan som ska ligga till grund för programnämndens fortsatta arbete att utveckla utbildningen ur ett jämställdhetsperspektiv. Ansvaret åvilar universitetet både som arbetsgivare och utbildningssamordnare. I Maus handlingsplan *Jämställdhetsintegrering 2017-2019* är jämställdhetsintegrerade professionsutbildningar ett prioriterat utvecklingsområde med målsättningen: "År 2020 lämnar studenter Malmö universitet med tillräckliga kunskaper om genus och jämställdhet för att i sitt arbete på organisatorisk-, grupp- och individnivå säkerställa ett likvärdigt och professionellt agerande".

Kursledarna genomför kontinuerligt jämställdhetsanalyser gällande genomströmning, grupperingar och subkulturer i studentgruppen. Detta görs i samband med studentseminarier, i lärarlagsmöten och på kursledarmöten. Slutsatsen är emellertid att könstillhörighet inte är en primärförklaring till subgrupperingar och exempelvis avhopp. Det som snarare slår igenom i studentgruppen är klasstillhörighet, etnisk tillhörighet, ålder, fritidsintressen och val av undervisningsämne. Möjligen ser vi en tendens till att kvinnor i större utsträckning tar ut sin examen i jämförelse med män. Detta kommer att följas upp av programsamordnare och programnämnd under kommande läsår och kontinuerligt framöver.

Utformning, genomförande och resultat

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömningsgrunder:

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Fakultetens kvalitetssäkringssystem *Modell för systematiskt utbildningsnära kvalitetsarbete* (Dnr UTB 3.1-2017/410) ryms inom Maus ramverk för kvalitetsarbete för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Det nya systemet bygger vidare på befintligt kvalitetsarbete och inbegriper Maus kvalitetsprinciper om utformning, genomförande och examination, studentinflytande och samverkan med externa partners samt jämställdhet. Under våren 2018 har det fattats beslut om inrättande av en programnämnd för grundlära­rprogrammet (vilken ersätter nuvarande programråd) och om tillsättande av programsamordnare för varje inriktning inom programmet. Beslutet träder i kraft 2018-07-30. Nedan följer en redogörelse för det systematiska kvalitetsarbetet i grundlära­rprogrammet. Uppföljning, åtgärder och återkoppling avseende VFU redovisas under Arbetsliv och samverkan.

Uppföljning på institutioner med kurser i programmet: Lärlag i respektive ämnesområde arbetar med ämnesutveckling i kollegiala fora och garanterar den vetenskapliga kvaliteten ur ett ämnes- och ämnesdidaktiskt perspektiv. Prefekterna följer upp kvalitetsarbetet.

Uppföljning i programrådet/nämnden för grundlära­rprogrammet: Rådets/nämndens uppdrag är att följa upp kvaliteten i programmet i dess helhet. Uppföljning sker löpande samt i ett årligt uppföljningsmöte där beslut fattas om åtgärder och aktiviteter. I nämndens löpande arbete ingår att behandla förslag på nya och reviderade kursplaner vilket innebär att studenter och externa partners kan utöva inflytande över kursutveckling. Nuvarande programråd träffas sex gånger om året. Utöver ordförande (prefekter från berörda institutioner) ingår samordnare, lärare från berörda institutioner, representanter från skolor, studentrepresentanter, en studievägledare, administratörer och en utbildningsledare. Den breda sammansättningen möjliggör att utvecklingsområden kan belysas från olika håll. I syfte att stärka studenternas inflytande genom representation finns ett studentforum.

Det årliga uppföljningsmötet får tydligare former från HT 2018 genom att samordnaren kommer att presentera en heltäckande redogörelse av fritidslära­rutbildningens kvalitet baserad på relevant dokumentation såsom kursrapporter, student- och alumnenkäter, programutvärderingar, nyckeltal (söktryck, antagna och registrerade studenter, prestationsgrad och genomströmning för kvinnor och män) samt programnämndens analyser och förslag på åtgärder. Redogörelsen omfattar: (1) Identifierade styrkor, brister och utvecklingsområden i utbildningen i enlighet med Maus interna kvalitetsprinciper för utbildning,

lärandemiljö och lärarkompetens samt gällande regelverk och relaterade interna styrdokument (Maus och fakultetens); (2) Styrkor, brister och utvecklingsområden i det systematiska kvalitetsarbetet vilket inbegriper arbetet i lärarlag, studenters inflytande och samverkan med representanter från arbetsmarknaden och alumner. Behov av stöd i kvalitetsarbetet; (3) Förslag till handlingsplan för planerade åtgärder och aktiviteter. Beslut fattas om en handlingsplan. Denna används i fortsatt uppföljning och vid nästkommande års uppföljning. Berörda prefekters medverkan garanterar att handlingsplanen är genomförbar på respektive institution.

Programrådets utskott: Ett permanent utskott är kopplat till programrådet. Utskottet arbetar med att säkerställa att examensmålen täcks i progression i kurserna som genomförs på olika institutioner (målmatriser och progressionsöversikter används som instrument för att kvalitetssäkra konstruktiv länkning och progression). En handlingsplan upprättas löpande utifrån definierade behov samt rekommendationer från programrådet. I utskottet arbetar lärare som undervisar i och representerar ämnena engelska, matematik, NO/teknik, SO och svenska samt det fritidspedagogiska området. Utvecklingsområden som utskottet har kvalitetssäkrat med progression och konstruktiv länkning är förskoleklass, digital kompetens, akademisk litteracitet (AL) och praktisk-estetiska läroprocesser.

Programsamordnare: Från 2018 kommer samordnarens uppdrag att preciseras: (1) Studentens väg genom utbildningen: Introduktion (upprop, introduktionsprogram), avslutning, information (om t ex programsidor och studiehandledning, prov och omprov, dokumentet *Studenternas rättigheter och skyldigheter* och Maus olika resurser för att ge stöd i lärandet) samt om val inom utbildningen. I uppdraget ingår att vara tillgänglig för studenter med frågor om programmet. (2) Formativ och summativ programutvärdering, dialogmöten med studenter samt stöd åt studentforumet. (3) Sammanställning och analys av kursrapporter och kursutvärderingsprocessen. (4) Sammanställning och analys av statistik och nyckeltal utifrån underlag från studieadministrationen. (5) Uppföljning av jämställdhet (t ex avseende prestationsgrad och genomströmning). (6) Alumnverksamhet. (7) Att vara föredragande i programnämnden. Till HT 2018 är dessa uppgifter fördelade på olika personer/funktioner. Vår bedömning är att samordnarens samlande funktion kommer att förstärka kvalitetsarbetet och underlätta studentens väg i en sammanhållen och överblickbar utbildning.

Fakultetsdialog: Dekan sammankallar årligen en dialog där frågor rörande ekonomi, utbud och kompetensförsörjning följs upp (Från HT 2018). I dialogen medverkar prefekter, vicedekan, prodekan, ordförande i anställningsnämnden, utbildningschef och samordnare för UVK. I dialogen sker en uppföljning av lärarnas vetenskapliga, professionsrelevanta och högskolepedagogiska kompetens. Dialogen ska säkerställa att det finns systematik och strategier för kompetensförsörjning baserat på underlag från prefekter, nämndsordförande, utbildningschef (VFU) och samordnare för UVK. En kompetensförsörjningsplan upprättas för programmet för att säkerställa en adekvat lärarkompetens för undervisning och examination som ger studenterna förutsättningar att nå examensmålen. Andelen kvinnor och män följs upp. Utifrån en analys av kompetensutvecklingsbehovet görs varje år ett urval av teman för kompetensutveckling vid fakultetens årliga gemensamma utbildningsdagar. Resurser både från fakulteten och från andra, t ex Maus enhet för Akademisk lärarskap (AKL), används i genomförandet av utbildningsdagarna. De obligatoriska utbildningsdagarna för lärarna 2017 ägnades åt digital kompetens, forskningsanknytning, utmaningsbaserat lärande, akademisk litteracitet med fokus på formativ respons samt Maus lokala examensmål: *Studenten ska visa kunskap om och förmåga att beakta sambandet mellan det ämnesspecifika språket och barns och ungdomars kunskapsutveckling ur ett första- och andraspråksperspektiv.*

Dialog i fakultetsstyrelsen: Nuvarande utbildningsnämnd följer upp utbildningens kvalitet i en årlig dialog. Från HT 2018 görs detta i fakultetsstyrelsen med programnämndens ordförande, berörda prefekter,

programsamordnare, och utbildningsledare med ansvar för kvalitetsfrågor. Dialogen sker vid ett styrelsemöte och baseras på programnämndens ordförandes redovisning av utbildningen: (1) Identifierade styrkor, brister och utvecklingsområden i enlighet med Maus interna kvalitetsprinciper samt gällande regelverk och interna relaterade styrdokument (Maus och fakultetens); (2) Handlingsplan för planerade åtgärder och aktiviteter; (3) Eventuella behov av stöd i kvalitetsarbetet.

Mau-dialog: I enlighet med Maus kvalitetsramverk sammankallar prorektor en årlig dialog som fokuserar kvalitet i utbildning. Syftet är att säkerställa att fakultetens utbildningar håller hög kvalitet, att utbildningsutbudet är ändamålsenligt och att lärandemiljön är främjande och effektiv för studenterna.

Vår bedömning är att det finns en väl fungerande systematik för att definiera utvecklingsområden och brister samt genomföra och utvärdera åtgärder, och att lärare, studenter och externa partners har ett reellt inflytande i kvalitetsarbetets processer. Det nya kvalitetssäkringssystemet kommer att innebära en förstärkning av arbetet med uppföljning, åtgärder och återkoppling i programmet. Vi vill särskilt framhålla betydelsen av de årliga uppföljningarna, programsamordnare och det nyligen inrättade studentforumet som kraftfulla åtgärder för att öka och bredda studentinflytandet och förstärka kvaliteten i utbildningen. (Se Studentperspektiv).

Utbildningen verkar för att studenterna genomför utbildningen inom planerad studietid

Programrådet analyserar statistik över genomströmning och prestationsgrad och föreslår åtgärder som följs upp i läroplan och VFU-organisation. Genomströmningen från 2011 undersöktes hösten 2017, och resultatet redovisas i rapporten *Genomströmning vid grundläroprogrammets inriktning mot fritidshem*. Rapporten visar att genomströmningen generellt sett är god och något högre än riksgenomsnittet. Merparten av avbrotten sker under det första året (69%). Kvinnor tar examen i något högre grad än män. Kvarvaron under läsår 2 är något högre vid Mau än det nationella snittet (enligt UKÄ:s underlag). Ett undantag utgörs av den första årgången, antagning 2011, då andelen kvarvarande under läsår 2 endast var 56%. Av dessa har emellertid 82% fullföljt utbildningen och tagit examen (27 av 33). Den huvudsakliga slutsatsen är att en stor andel hoppade av i den första årgången eftersom de inte var förberedda på utbildningens akademiska nivå och krav. Flera studenter gav uttryck för att de förväntade sig att kraven skulle vara jämförbara med en fritidsledarutbildning.

Här redovisas två exempel på konkreta åtgärder som vidtagits och utvärderats. Eftersom avhopp visat sig ske i samband med den första VFU-kursen organiseras möten i introduktionsperioden i VFU (dvs före VFU-kurs ett) mellan nya studenter och studenter längre komna i sin utbildning för frågor och erfarenhetsutbyte. I kurser tidigt i utbildningen och som uppfattats som särskilt svåra av studenter verkar sedan 2016 erfarna studenter som mentorer enligt modellen *Supplementary Instruction* (SI) som inbegriper utbildning av SI-handledare och lärare som är utbildade metodhandledare. Resultatet av dessa åtgärder utvärderas löpande.

Bibliotekets experter deltar i utbildningens olika campusförlagda kurser med utbildning och stöd gällande informationssökning och användning av databaser. Ett ramverk för VFU ger stöd åt studentens lärande och professionsutveckling genom en tydlig struktur som inbegriper formativ bedömning i varje VFU-kurs bland annat i trepartssamtalet. Utöver de resurser för lärande som ingår i utbildningen finns skrivverkstad och stöd för studenter med särskilda behov. Sommaren 2018 anordnas en kurs i akademisk litteracitet för studenter som har behov av att utveckla sin vetenskapliga och skriftliga förmåga. Ytterligare sommarkurser med andra fokus kommer att anordnas till stöd för studenter att klara sin utbildning inom planerad tid.

Studentperspektiv

Bedömningsgrund:

Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Studenterna i utbildningen erbjuds många möjligheter att påverka och engagera sig på olika nivåer. Malmö universitets policy för studentinflytande vägleder arbetet. En student har möjlighet att framföra synpunkter direkt till lärarna i kursen, i kursutvärderingar eller till gruppens studentrepresentanter som tar upp övergripande synpunkter i programråd (kommande programnämnd). Självklart finns även möjlighet att kontakta studentkåren för att framföra synpunkter, få råd eller själv engagera sig i beslutande och beredande organ. Studentkåren ansvarar för att informera om de förtroendeuppdrag de tillsätter vilket de gör under uppropen för nya studenter samt genom affischering, sociala medier och olika kampanjer. För att stärka informationskanalerna och säkerställa att studentkårens information når ut till alla studenter har vi förbättrat rutinerna kring uppropet. Studentkåren kommer framöver också att bjudas in senare i utbildningen för att informera studenter i anslutning till det tillfälle då studentkåren väljer representanter till olika fora. Studentkåren kommer att få en egen webbplats där alla studenter kommer att bjudas in för information om utbildningsbevakning och möjligheter att utöva inflytande. Genom studentkåren väljer studenterna representanter till samtliga beslutande och beredande organ på universitets- och fakultetsnivå, bland annat till fakultetens styrelse, utbildningsnämnd, strategiska grupp och verksamhetsråd (ledningsgrupper), VFU-råd, referensgrupp för UVK-kurser och kursplanesamordningsgrupp. I olika kurser i utbildningen väljer studenterna sina representanter. Det första valet sker under den inledande terminen. De valda studenterna deltar i grundlärares programets studentforum, där representanter utses till programråd/programnämnd (alla tre inriktningar har representation).

För att samla in studenternas åsikter genomförs kursutvärderingar och programutvärderingar. Resultaten publiceras på webbsidan för programmet, VFU och respektive kurs, samt ligger till grund för kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Synpunkter tas om hand av lärarlag i olika ämnen och kurser, och arbetet följs kontinuerligt upp i programrådet och i dess utskott som träffas flera gånger per termin. Formativ kursvärdering sker under kursens gång, och i slutet av kursen görs en summativ kursvärdering. Studenternas kursvärderingar och lärarlagets analys sammanställs av kursansvarig i en kursrapport tillsammans med förslag på åtgärder. Kursrapporten återkopplas till studenterna och publiceras i anslutning till kursplanen. Kursrapporten från föregående kurstillfälle kommuniceras till studenterna i samband med kursstart, och en dialog förs om deras förväntningar på kursen. Kursutvärderingsprocessen har dock inte alltid fungerat optimalt. Svarefrekvensen i kursvärderingarna varierar. För att stärka den kontinuerliga uppföljningen ska ansvaret för registrering av kursrapporter flyttas från den centrala administrationen till institutionernas administratörer. Kursutvärderingsprocessen följs upp årligen genom att institutionerna rapporterar till universitetets utbildningsberedning. Programutvärdering genomförs varje år, där studenter i slutet av sin

utbildning erbjuds att svara på en enkät och delta i fokussamtal om måluppfyllelse, bemötande, möjlighet till inflytande, kvalitet och yrkesrelevans. Resultatet publiceras på webbsidan. Svarefrekvensen för enkäten har hittills varit låg (ca 30%). Sammanställningarna av fokussamtalen har varit av större värde för utvecklingsarbetet.

Det är vår bedömning att utbildningen verkar på flera olika sätt för att studenterna ska ta aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen. Studenternas gensvar har däremot varit svagt. För att möta studenters önskemål om förbättrade former att utöva inflytande tog universitetet och studentkåren under våren 2017 ett gemensamt initiativ genom att inrätta ett studentforum i programmet. Förslaget togs fram av en före detta student tillika studentkårsrepresentant som anställdes vid fakulteten för att lägga örat mot studenterna och se över systemet med studentinflytande. I forumet får studentrepresentanter från programmet möjlighet att träffas för att diskutera utbildningen och komma med synpunkter och förslag till förbättringar. För att underlätta och skapa stabilitet bistår en stödperson från universitetet med planering, lokalbokning mm. Studentkåren och programmet har tillsammans bjudit in studenter till studentforumet, och från och med studentkårens antagen 2017 har samtliga studentgrupper inom programmet möjlighet att välja sina egna representanter. Studentrepresentanterna har även möjlighet att företräda sina kamrater i kurserna, för att underlätta den kursnära dialogen mellan lärare och studenter. Forumet har hittills haft hög uppslutning, och har kraftfullt förstärkt studenternas röst inom programmet.

Fakulteten arbetar efter en handlägningsordning gällande studentklagomål med hänvisning till Malmö universitets dokument *Studenters rättigheter och skyldigheter* samt med beslutade rutiner och handlingsplan för tillämpning och uppföljning av dokumentet.

Arbetsliv och samverkan

Bedömningsgrund:

Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Utbildningen förbereder studenten för ett föränderligt arbetsliv genom att studenten växelvis deltar i campus- och verksamhetsförlagda kurser. VFU är fördelad jämnt över utbildningen i form av fem kurser om vardera 6 hp från den andra terminen. Redan under den första terminen ingår en introduktionsperiod för att studenten ska få en inblick i yrket och möjlighet att överväga sitt yrkesval. Introduktionsperioden är inte poängsatt och examineras inte. Inför den första kontakten med partnerskolan hålls en föreläsning om juridik med relevans för skola.

En av de bärande idéerna bakom partnersamverkan med skolor och fritidshem är att studenten ges möjlighet att förstå läraryrkets förutsättningar genom att komma under ytan på en skola/fritidshems kultur och fördjupa sin förståelse av de processer som pågår där. Därför har studenten sin huvudsakliga placering på en skola/ett fritidshem under hela sin utbildningstid. En annan fördel är att studenten har tillgång till sin skola för att samla empiri till uppgifter i campusförlagda kurser och på så sätt få stöd i att analysera verksamheten med kritisk distans. Genom detta upplägg ges studenten möjlighet att kontinuerligt använda sina teoretiska kunskaper i praktiken och att bearbeta sina erfarenheter från praktiken i de ämnes- och ämnesdidaktiska och utbildningsvetenskapliga studierna. Från antagning 2018 har kopplingen mellan teori och praktik stärkts genom ett nytt upplägg av kurserna i UVK som inbegriper läraktiviteter och examination där studenterna gör analyser av videoinspelade undervisningsmoment. Eftersom det är värdefullt att också få inblick i en annan skolas/fritidshems verksamhet genomför studenten två till fyra dagar av en VFU-kurs på en skola/ett fritidshem med andra förutsättningar än den egna. I VFU-kursens avslutande examination (ett kollegialt samtal) ingår att studenterna för in perspektiv som är adekvata för de aktuella frågeställningarna, hämtade från dessa skolor/fritidshem.

VFU-kursernas lärandemål uttrycker högt ställda krav, och en förutsättning för att nå kursmålen är att studenten snabbt kan komma in i skolans/fritidshemmets verksamhet i varje kurs för att fortsätta och vidareutveckla arbetet från den förra kursen. VFU-kurserna har tre lärandemål som vardera uttrycker krav för utvecklingsområdena analys- och reflektionsförmåga, ämneskunnande och ämnesdidaktisk kompetens respektive kommunikativt och demokratiskt ledarskap samt ett fjärde mål som innebär att studenten ska göra en självvärdering av sin professionsutveckling. Betygsättningen sker utifrån en tregradig skala. För varje VFU-kurs finns texter och matriser i skriften *På väg mot läraryrket* vilka konkretiserar kursernas lärandemål och som bildar underlag för handledning och bedömning av studentens professionsutveckling. VFU-läraren sätter betyg utifrån eget och handledares underlag.

I syfte att åstadkomma en bedömningsprocess med hög kvalitet och goda förutsättningar för en likvärdig bedömning finns ett ramverk. *Ramverk för bedömningsprocessen i verksamhetsförlagd utbildning i lärarutbildning* utgör en gemensam struktur för alla VFU-kurser vars innehåll definieras av lärandemålen.

Inom denna struktur bygger VFU-läraren in en progression som ger studenten goda förutsättningar att nå kursens mål. Ramverket ger stöd och struktur för studenten att genomföra uppgifter samt för handledaren att handleda studenten och att lämna bedömningsunderlag till VFU-läraren i enlighet med kursmål samt texter och progressionsmatriser i *På väg mot läraryrket*. För att äga tillträde till nästkommande VFU-kurs måste tidigare kurser i VFU vara godkända. Endast ett omtentamenstillfälle erbjuds. Om tveksamheter uppstår avseende en students möjlighet att fullfölja utbildningen med godkänt resultat, sker ett samtal om studentens studiesituation så snart som möjligt. Det gäller hela utbildningen. Det finns regelverk och rutiner för omplacering av en student i samband med ifrågasatt kvalitet i handledning eller på VFU-skola samt då det saknas handledare eller ämne. Genom att studenten har sin huvudsakliga placering på en skola/ett fritidshem underlättar det för handledare att uppmärksamma när något inte fungerar och tidigt kunna kontakta studentens VFU-lärare.

Vår bedömning är att utbildningen förbereder studenten för att möta förändringar i arbetslivet. Den student som utbildat sig till lärare på Malmö universitet besitter kunskaper och kompetenser som är användbara inom såväl skolväsendet som andra arbetslivskontexter. Studenten tillägnar sig ämnesmässiga kunskaper och generiska färdigheter och förmågor i enlighet med examensmålen på såväl campusförlagda som verksamhetsförlagda kurser. Utbildningen ger förutsättningar för studenten att utveckla sitt pedagogiska ledarskap, sin förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg samt att undervisa i en mångkulturell och mångspråkig miljö.

Samverkan mellan universitetet och våra partners sker på olika nivåer: regionalt samverkanråd, VFU-råd med representation från skolsamhället och studentkåren, partnerskoldagar med VFU-ansvariga och lärare samt rektorer, kommunsamordnare med flera partners. Därtill genomförs handledarutbildning på grundnivå och avancerad nivå. Seminarier och andra möten där universitetets och skolornas lärare samverkar genomförs regelbundet. I dessa återkommande fora återkopplas och diskuteras kvalitetsarbete och fördjupad samverkan.

Partnerskapet regleras i ett ramavtal som omfattar organisation och kvalitetssäkring/-utveckling. Ramavtalet preciserar samverkan mellan kommunerna och fristående skolor i Skåne och Blekinge, Lunds universitet, Högskolan Kristianstad och Malmö universitet. Lärosätena och kommunala och fristående skolors representanter träffas fyra gånger årligen i ett regionalt samverkanråd för skollagsstyrda verksamheter för att diskutera VFU-relaterade frågor såsom dimensionering och forskning. Ett forskningsprojekt om trepartssamtalet bedrivs inom det regionala samverkanrådet och omfattar medverkan från Malmö universitet, Lunds universitet och Högskolan i Kristianstad. Projektet återkopplas i form av avstämningar i Maus olika samverkanfora där VFU-lärare och externa partners medverkar. Ramavtalet följs kontinuerligt upp för att ytterligare förstärka det gemensamma kvalitetsarbetet och tydliggöra partnernas ansvarsområden. En arbetsgrupp med bred representation ska ta fram ett förslag på ett reviderat ramavtal som remissas och förankras med förvaltningschefer under 2018. Erfarenheter och resultat från försöksverksamheten med övningsskolor ska beaktas samtidigt som en process ska initieras som syftar till att fler skolor ska bjudas in i fördjupad samverkan när försöksverksamheten med övningsskolor upphör.

De skolor som ingår i försöksverksamheten har tecknat ett tilläggsavtal med kriterier för förstärkt kvalitet genom bland annat koncentration av studenter, handledarutbildning, särskilt yrkesskickliga lärares medverkan i campusförlagda kurser och en struktur för att studenters examensarbeten ska kunna knytas till skolors utvecklingsarbete. Förvaltningscheferna avgör vilka skolor som har en systematik för

kvalitetsarbete och som i kraft av denna har förutsättningar att medverka i försöksverksamheten. En dag om året genomförs en uppföljningsdag med medverkande skolor. Inför denna genomför Mau och skolorna swot-analyser utifrån kriterierna i tilläggsavtalet. Analyserna följs upp under utvärderingsdagen bland annat i seminarier som fokuserar utvecklingsområden och där skolor som varit framgångsrika redovisar sitt arbete. Studenter medverkar i seminarier och i presentationer av goda exempel. Dagen inleds med att Mau presenterar en sammanställning av de styrkor och utvecklingsområden som definierats av universitetet och skolorna utifrån respektive parts ansvarsområden. Sammanställningen återkopplas därutöver till samtliga partners och studenter genom publicering på Maus webbsida tillsammans med annan information som rör VFU.

Exempel på utvecklingsområden som hittills har definierats är behovet av forskning av VFU i samarbete mellan universitet och skolor, särskilt yrkesskickliga lärares medverkan i campusförlagda kurser i högre utsträckning samt utvecklad struktur och incitament för att knyta examensarbeten till skolornas verksamhet. Fler arenor för medverkan av särskilt yrkesskickliga lärare utvecklas efterhand inom försöksverksamheten. För att ytterligare förstärka studentens incitament att genomföra sitt examensarbete i relation till skolans verksamhet har det förts in i ramverket att trepartssamtalet ska ge utrymme och stöd åt studenten att identifiera tänkbara forskningsområden i VFU-skolans ämnesdidaktiska utvecklingsarbete. Skolorna behöver utveckla former för att engagera studenter för skolans ämnesdidaktiska kvalitetsarbete. Därför sker erfarenhetsutbyten i olika samverkanfora där framgångsrika upplägg presenteras. Handedarutbildningen på avancerad nivå är upplagd för att ge förutsättningar för lärare att driva utvecklingsarbete vilket på sikt kan resultera i att studenters examensarbeten kan bidra till skolornas utvecklingsarbete.

Maus kontinuerliga utvärderingar visar att VFU fungerar väl, men de har också pekat på utvecklingsbehov. (*Utvärdering av verksamhetsförlagd utbildning vid Fakulteten för lärande och samhälle, Malmö högskola, Åkesson 2015; Åkesson 2016*). Ett utvecklingsbehov handlar om att vidareutveckla arbetet med rättssäker examination av VFU bland annat genom att säkerställa att VFU-lärare, handledare och studenter får goda förutsättningar att utveckla en gemensam förankring, tolkning och förståelse för lärandemål, bedömningskriterier och andra dokument som används i handledning och bedömning. Uppföljning av betygsstatistik visar på ett behov att ytterligare kommunicera och stärka kriterierna för betyget Väl godkänd. I det systematiska kvalitetsarbetet har därför det ovan nämnda ramverket för bedömningsprocessen tagits fram i dialog med VFU-lärare, handledare och studenter. Ramverket har implementerats under 2017 och utvärderas under våren 2018 i ett forskningsprojekt där bedömningsfrågor inom VFU är i fokus. Uppdraget delas av två forskare och omfattar 60% av en tjänst under 2018. En skriftlig rapport ska presenteras i december 2018. De utvärderingar som hittills gjorts med studenter i samband med kursavslut och med VFU-lärare, handledare och studenter i olika fora visar att ramverket har gett resultat. Studenten får formativt stöd att uppnå kursmålen, och handledaren får en struktur för handledning och bedömning av studenten. I syfte att förstärka en gemensam förankring, tolkning och förståelse av lärandemål, betygskriterier samt texter och matriser i skriften *På väg mot läraryrket* har samtliga VFU-lärare genomgått en utbildning med fyra seminarier, under 2016 och 2017. I den obligatoriska utbildningen av nya VFU-lärare är ramverket en viktig del. Ramverket ingår också i utbildningen av VFU-handledare. I uppföljningsarbetet har ett utvecklingsbehov avseende VFU-lärares samtalsmetodiska kompetens definierats och utbildningsinsatser kommer att genomföras under 2018.

Från våren 2018 kommer samtliga VFU-kurser att utvärderas med en digital enkät (dvs från antagning 2017). Studenternas svar kommer att sammanställas på en aggregerad nivå och återkopplas till VFU-lärarna i

lärarlagsmöten samt till skolor i olika samverkanfora där kvalitet i VFU kontinuerligt följs upp och där kvalitetsutveckling i utbildningen i dess helhet återkopplas och diskuteras. Återkopplingen till studenterna sker genom att resultatet diskuteras inom ramen för de kursutvärderingar som VFU-läraren gör i varje kurs. Resultaten från utvärderingarna publiceras på webbsidan för VFU (en plattform för information och återkoppling till skolor, studenter och VFU-lärare). På så sätt blir resultaten tillgängliga för berörda intressenter.

Den sista kursdagen består (utöver examination) av kursutvärdering som vanligtvis genomförs i samtalsform. Utvärderingen dokumenteras av VFU-läraren och återkopplas i nästkommande VFU-kurs till studenterna i introduktionsmötet till vilket handledaren kan bjudas in. VFU-läraren återkopplar också till skolor och till universitetets VFU-organisation då det är relevant. Det ingår i VFU-lärarens uppdrag att följa upp kvaliteten och att rapportera brister till VFU-organisationen som kontaktar berörd skola. En gång per termin följer Maus VFU-ansvariga upp kvaliteten i skolorna med dess koordinators samt med kommunsamordnare och förvaltningschefer som är ytterst ansvariga för att skolor upprätthåller och utvecklar kvaliteten i VFU i enlighet med ingångna avtal. Skolorna ansvarar för att göra sina egna utvärderingar och att återkoppla till studenter och universitetet i olika fora såsom den ovan beskrivna årliga uppföljningsdagen. Ett utvecklingsområde för skolorna är att ha en långsiktig strategi för att hantera omsättning av handledare och koordinators för att kvaliteten VFU ska kunna upprätthållas oavsett vem som besitter olika nyckelfunktioner. Mau initierar till samtal och erfarenhetsutbyte om denna och andra frågor under bland annat partnerdagar.

Varje termin anordnas arbetsmarknadsdagar där studenterna erbjuds en möjlighet att träffa framtida arbetsgivare. Under våren 2018 organiserar regionens lärosäten med lärarutbildning, gemensamt med kommunförbunden i Skåne, en inspirationsdag för läraryrket där verksamma lärare berättar om sitt yrkesval och delar med sig av sina erfarenheter.

Sedan 2010 genomförs alumnenkäter med två års mellanrum i samarbete med övriga lärosäten som bedriver lärarutbildning. Resultatet av enkäten hanteras i programråd med student- och partnermedverkan samt i olika samverkanfora med Mau och intressenter i VFU. Det finns ännu inte en utvecklad alumnverksamhet. Programrådet har därför definierat alumnverksamhet som ett utvecklingsområde för de kommande åren. Studenter som genomfört avslutningshögtider i samband med programavslutningar har visat intresse för alumnverksamhet vilket ska tas tillvara i arbetet framöver. Det studentforum som är knutet till programrådet/programnämnden kommer också att inkluderas i detta arbete.

Vår bedömning att vi har en utvecklad systematik och en organisation för att utveckla utbildningens yrkesrelevans tillsammans med berörda intressenter: studenter, lärare och externa partners (handledare, koordinators, rektorer, kommunsamordnare och förvaltningschefer). Information, synpunkter och kunskap från lärare på skolorna tas tillvara i flertalet återkommande fora då lärare från lärosätet och skolorna träffas. Vi genomför forskning och utvärdering av VFU. Vi har rutiner och arenor för att kontinuerligt återkoppla till berörda intressenter om utvecklingsbehov, åtgärder och förändringar. Vårt deltagande i försöksverksamheten med övningsskolor har bidragit till förstärkt kvalitet vad gäller innehåll, utformande och genomförande av VFU. Maus och partnerskolornas samverkan har stärkts. Förstärkt handledarkompetens genom obligatorisk utbildning är ett av många exempel på hur försöksverksamheten har medfört ökad kvalitet i studentens utbildning. Eftersom försöksverksamheten utvärderas av UKÄ i särskild ordning redovisas inte detta viktiga resultat närmare här.